

Kalendárium 1836. évről.

M. TUDÓS TÁRSASÁGI

Digitalizálta

**a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár
és Információs Központ**

MTA
1826 K

Kalendárium 1836

M. TUDÓS TÁRSASÁGI

N ² É V K Ö N Y V

1836-ra

BUDÁN,

A' MAGYAR KIR. EGYETEM' BETŰIVEL.

M. THOMAS TAYLOR

V Y N O N V N

1830

BUDAK

A NEWLY REVEALED HISTORY

Kalendárium 1836 szökőévre.

JANUARIUS.

1	Pént.	Új év.
2	Szom	Ábel, Szet.
3	Vas.	Genováva.
4	Hétf.	Izabella.
5	Kedd	Telesphor.
6	Szer.	Vizkereszt.
7	Csüt.	Bálint.
8	Pént.	Szörény.
9	Szom	Julián.
10	Vas.	Remete Pál.
11	Hétf.	Hygin.
12	Kedd	Erneszt.
13	Szer.	Vidor.
14	Csüt.	Boldog.
15	Pént.	Mór.
16	Szom	Marcell.
17	Vas.	Remete Antal.
18	Hétf.	Piroska.
19	Kedd	Marius.
20	Szer.	Fáb. Sebestyén.
21	Csüt.	Ágnesz.
22	Pént.	Vincze.
23	Szom	Mária' eljegy.
24	Vas.	Timoté.
25	Hétf.	Pál' fordulása.
26	Kedd	Polycarp.
27	Szer.	Arany száju Ján.
28	Csüt.	Nagy Károly.
29	Pént.	Salesi Ferencz.
30	Szom	Agunda.
31	Vas.	Virgil.

FEBRUARIUS.

1	Hétf.	Ignác.
2	Kedd	Gy. Sz. B. A.
3	Szer.	Balázs.
4	Csüt.	Veronka.
5	Pént.	Agota.
6	Szom	Dorottya.
7	Vas.	Rikard.
8	Hétf.	M. János.
9	Kedd	Apollonia.
10	Szer.	Scholastica.
11	Csüt.	Dezső.
12	Pént.	Eulalia.
13	Szom	Jordán.
14	Vas.	Antonin.
15	Hétf.	Faustin, Jovita.
16	Kedd	Julianna.
17	H. Sz	Constantin.
18	Csüt.	Simon.
19	Pént.	Zuzanna.
20	Szom	Eleuther.
21	Vas.	Eleonora.
22	Hétf.	Péter sz. R.
23	Kedd	Romana.
24	Szer.	Róbert.
25	Csüt.	Mátyás ap.
26	Pént.	Gyéza.
27	Szom	Sándor.
28	Vas.	Leander.
29	Hétf.	Román.

MARTIUS.

APRILIS.

1	Kedd	Albín.
2	Szer.	Simplicius.
3	Csöt.	Kinga.
4	Pént.	Kázmér.
5	Szom	Adorján.
6	<i>Vas.</i>	Friderik.
7	Hétf.	Aq. Tamás.
8	Kedd	Istenes János.
9	Szer.	Francisca R.
10	Csöt.	Sándor.
11	Pént.	Constantin.
12	Szom	Gergely.
13	<i>Vas.</i>	Rozina.
14	Hétf.	Matild.
15	Kedd	Kristóf.
16	Szer.	Heribert.
17	Csöt.	Gertrúd.
18	Pént.	Cyryll.
19	Szom	József.
20	<i>Vas.</i>	Joakim.
21	Hétf.	Benedek.
22	Kedd	Octavian.
23	Szer.	Victoria.
24	Csöt.	Gábor.
25	Pént.	<i>Gy. o. B. A.</i>
26	Szom	Emánuel.
27	<i>Vas.</i>	Lydia.
28	Hétf.	Vilmos.
29	Kedd	Eustachius.
30	Szer.	Gyéza.
31	Csöt.	Benjamin.

1	<i>N.Pt.</i>	Hugo.
2	<i>N.Sz.</i>	Ferencz.
3	<i>H. V.</i>	Irene.
4	<i>H. H.</i>	Ambrus.
5	Kedd	Vincze.
6	Szer.	Coelestin.
7	Csöt.	Hermán.
8	Pént.	Dénes.
9	Szom	Demeter.
10	<i>Vas.</i>	Ezechiél.
11	Hétf.	Arszlán.
12	Kedd	Gyula.
13	Szer.	Justin. Ida.
14	Csöt.	Tiborc.
15	Pént.	Neszte.
16	Szom	Lambert.
17	<i>Vas.</i>	Rudolf.
18	Hétf.	Apollonius.
19	Kedd	Timon.
20	Szer.	Sulpitius.
21	Csöt.	Anselmus.
22	Pént.	Soter Cajetan.
23	Szom	Adalbert.
24	<i>Vas.</i>	György.
25	Hétf.	Mark ev.
26	Kedd	Cletus.
27	Szer.	Peregrin.
28	Csöt.	Vitályos.
29	Pént.	Péter M.
30	Szom	S. Katalin.

MAJUS.

JUNIUS.

1	<i>Vas.</i>	Fülöp Jak.
2	Hétf.	Zsigmond.
3	Kedd	† feltal.
4	Szer.	Florián.
5	Csöt.	Gothárd.
6	Pént.	Hermina.
7	Szom	Szaniszló.
8	<i>Vas.</i>	Mihály' jel.
9	Hétf.	Gergely.
10	Kedd	Izidor.
11	Szer.	Beatrix.
12	<i>Ald C</i>	Pongrácz.
13	Pént.	Szervác.
14	Szom	Bonifác.
15	<i>Vas.</i>	Zsófia.
16	Hétf.	Nep. János.
17	Kedd	Bruno.
18	Szer.	Boldog.
19	Csöt.	Ivo.
20	Pént.	Bernardin.
21	Szom	Constantin.
22	<i>P. V.</i>	Julia.
23	<i>P. H.</i>	Dezsér.
24	Kedd	Johanna.
25	Szer.	Orbán.
26	Csöt.	Fülöp.
27	Pént.	Magdolna.
28	Szom	János pápa.
29	<i>Vas.</i>	Makszim.
30	Hétf.	Ferdinand.
31	Kedd	Angela.

1	Szer.	Karácson.
2	<i>Csöt.</i>	Úr' napja.
3	Pént.	Klotilda.
4	Szom	Quirin.
5	<i>Vas.</i>	Bonifác.
6	Hétf.	Norbert.
7	Kedd	Róbert.
8	Szer.	<i>Medárd.</i>
9	Csöt.	Gibárd.
10	Pént.	Margit.
11	Szom	Barnabás.
12	<i>Vas.</i>	Fac. János.
13	Hétf.	Pád. Antal.
14	Kedd	Vazul.
15	Szer.	Vida.
16	Csöt.	Reg. Ferencz.
17	Pént.	Rajnár.
18	Szom	Marcellian.
19	<i>Vas.</i>	Gyárfás.
20	Hétf.	Emilia.
21	Kedd	Alajos.
22	Szer.	Paulin.
23	Csöt.	Szidonia.
24	Pént.	Ker. János.
25	Szom	Prosper.
26	<i>Vas.</i>	János és Pál.
27	Hétf.	László király.
28	Kedd	Arszlán pápa.
29	<i>Szer.</i>	<i>Péter és Pál.</i>
30	Csöt.	Pál' emlék.

JULIUS.

AUGUSTUS.

1	Pént.	Tivador.
2	Szom	Sarl. B. A.
3	Vas.	Heliodór.
4	Hétf.	Udalrik.
5	Kedd	Vilmos.
6	Szer.	Ézsajás.
7	Csöt.	Vilibald.
8	Pént.	Erzsébet.
9	Szom	Lucretia.
10	Vas.	Amália.
11	Hétf.	Pius p.
12	Kedd	Henrik.
13	Szer.	Margit.
14	Csöt.	Bonaventura.
15	Pént.	Apost. oszl.
16	Szom	Vidor.
17	Vas.	Elek.
18	Hétf.	Arnold.
19	Kedd	Aranka.
20	Szer.	Illés.
21	Csöt.	Dániel.
22	Pént.	M. Magdolna.
23	Szom	Libor.
24	Vas.	Krisztina.
25	Hétf.	Jakab ap.
26	Kedd	Anna.
27	Szer.	Pantaleon.
28	Csöt.	Incze.
29	Pént.	Márta.
30	Szom	Abdon.
31	Vas.	Ignác.

1	Hétf.	V. sz. Péter.
2	Kedd	Portiuncula.
3	Szer.	István tal.
4	Csöt.	Dómonkos.
5	Pént.	Hav. B. A.
6	Szom	Úr' színvált.
7	Vas.	Kajetán.
8	Hétf.	Czirjék.
9	Kedd	Román.
10	Szer.	Lőrincz.
11	Csöt.	Zsuzsánna.
12	Pént.	Klára.
13	Szom	Ipoly.
14	Vas.	Eusebius.
15	Hétf.	N. B. A.
16	Kedd	Rókus.
17	Szer.	Liberatus.
18	Csöt.	Ilona.
19	Pént.	Szebald.
20	Szom	István kir.
21	Vas.	Bernát.
22	Hétf.	Filibert.
23	Kedd	Fülöp.
24	Szer.	Bertalan.
25	Csöt.	Lajos.
26	Pént.	Sámuel.
27	Szom	Cal. József.
28	Vas.	Ágoston.
29	Hétf.	Ján. fővét.
30	Kedd	Róza.
31	Szer.	Rajmond.

SEPTEMBER.

OCTOBER.

1	Csöt.	Egyed.
2	Pént.	Jodók.
3	Szom	Albert.
4	Vas.	Rozália.
5	Hétf.	Victorin.
6	Kedd	Zakariás.
7	Szer.	Regina.
8	Csöt.	Kis Asszony.
9	Pént.	Gorgon.
10	Szom	Tol. Miklós.
11	Vas.	Mária N.
12	Hétf.	Tóbiás.
13	Kedd	Maurilius.
14	Szer.	† felmag.
15	Csöt.	Hildegard.
16	Pént.	Ludmilla.
17	Szom	Lambert.
18	Vas.	Tamás.
19	Hétf.	Január.
20	Kedd	Eustachius.
21	Szer.	Máté ev.
22	Csöt.	Móricz.
23	Pént.	Tekla.
24	Szom	Gellért.
25	Vas.	Kleofás.
26	Hétf.	Justina.
27	Kedd	Cosm. Demjén.
28	Szer.	Venczela.
29	Csöt.	Mihály.
30	Pént.	Jeromos.

1	Szom	Remigius.
2	Vas.	Leodegard.
3	Hétf.	Candidus.
4	Kedd	Ser. Ferencz.
5	Szer.	Piacidus.
6	Csöt.	Bruno.
7	Pént.	Auguszt.
8	Szom	Brigitta.
9	Vas.	Dénes.
10	Hétf.	Borg. Ferencz.
11	Kedd	Burkard.
12	Szer.	Miksa.
13	Csöt.	Kálmán.
14	Pént.	Calixtus.
15	Szom	Teréz.
16	Vas.	Gál ap.
17	Hétf.	Hedvig.
18	Kedd	Lukács ev.
19	Szer.	Ferdinand.
20	Csöt.	Vendelin.
21	Pént.	Orsola.
22	Szom	Kordula.
23	Vas.	Cap. János.
24	Hétf.	Ráfael.
25	Kedd	Krizsán.
26	Szer.	Demeter.
27	Csöt.	Szabina.
28	Pént.	Simon Júdás.
29	Szom	Narcissus.
30	Vas.	Kölos.
31	Hétf.	Farkas.

NOVEMBER.

DECEMBER.

1	Kedd	Mind. Szent.
2	Szer.	Hal. eml.
3	Csüt.	Hubert.
4	Pént.	B. Károly.
5	Szom	Imre hg.
6	<i>Vas.</i>	Lénárd.
7	Hétf.	Engelbert.
8	Kedd	Godofréd.
9	Szer.	Tivador.
10	Csüt.	Avellin.
11	Pént.	Márton.
12	Szom	Emilián.
13	<i>Vas.</i>	Szaniszló.
14	Hétf.	Clementin.
15	Kedd	Leopold.
16	Szer.	Otmár.
17	Csüt.	Gergely.
18	Pént.	Ödön.
19	Szom	Erzsébet.
20	<i>Vas.</i>	Boldog.
21	Hétf.	B. A. beavat.
22	Kedd	Caecilia.
23	Szer.	Kelemen.
24	Csüt.	Flora.
25	Pént.	Katalin.
26	Szom	Konrád.
27	<i>Vas.</i>	Virgil.
28	Hétf.	Sosthenes.
29	Kedd	Saturnin.
30	Szer.	Endre.

1	Csüt.	Eligius.
2	Pént.	Bibiana.
3	Szom	X. Ferencz.
4	<i>Vas.</i>	Borbála.
5	Hétf.	Szabbás.
6	Kedd	Miklós.
7	Szer.	Ambrus.
8	<i>Csüt.</i>	B. A. fog.
9	Pént.	Leokádia.
10	Szom	Judit.
11	<i>Vas.</i>	Damasus.
12	Hétf.	Sándor.
13	Kedd	Ottília.
14	Szer.	Spiridion.
15	Csüt.	Caelian.
16	Pént.	Etelke.
17	Szom	Lázár.
18	<i>Vas.</i>	Karácson.
19	Hétf.	Maura.
20	Kedd	Domonkos.
21	Szer.	Tamás ap.
22	Csüt.	Zéno.
23	Pént.	Victoria.
24	Szom	Ádám Éva.
25	<i>Vas.</i>	N. Karácson.
26	Hétf.	István m.
27	Kedd	János ev.
28	Szer.	Apró sz.
29	Csüt.	Tamás.
30	Pént.	Dávid.
31	Szom	Silvester.

ELŐLÓ.

A' MAGYAR TUDÓS TÁRSASÁGNAK

AZ 1825/7 ORSZÁGGYÜLÉS' II. TÖRVÉNYCZIKKELYÉNÉL FOGYA TÖRVÉNYES

PÁRTFOGÓJA.

JÓZSEF, ausztriai császári, magyar és cseh kir. örökös herczeg, ausztriai főherczeg, arany gyapjas, Sz. István ap. magyar király' 's a' braziliai cs. déli kereszt' rendének nagykeresztese, Magyarország' nádora, kir. helytartója 's főkapitánya, a' jászok' és kúnok' grófja és bírása, cs. k. tábornagy, két magyar huszárezred' tulajdonosa, ns Pest, Pilis és Zsolt törv. egyesült vármegyék' örökös és valóságos főispánja, a' magyar kir. helytartó tanács' és a' hétszemélyü fő-törvényszék' elnöke, a' m. nemzeti museum', valamint a' m. nemz. hadi academia' törv. pártfogója.

ELŐLÜLŐ.

G. TELEKI JÓZSEF (SZÉKI), ő cs. kir. felségének aranykulcsos híve, a' m. kir. udv. cancellariánál tanácsosa és referendarius, ns Szabolcs vármegye' főispánja, a' tiszamelléki ref. superintendencia' 's a' sáros-pataki collegium' főcuratora, a' bajor kir. tud. academia' tiszteleti tagja. *Választatott Pozsonyban, 1830. nov. 17. Újra Pesten, 1832. jan. 8; ismét Pozsonyban 1833. febr. 4.; legujabban Pesten, 1835. sept. 12. Lakik Bécsben, a' belső városban, Bäckerstrasse: 758 sz. 1-ső emelet.*

MÁSOD ELŐLÜLŐ.

G. SZÉCHENYI ISTVÁN (SÁRVÁRI-FELSŐ-VIDÉKI), ő cs. kir. felségének aranykulcsos híve, az orosz cs. Vladimir-rend' negyed osztálybeli vitéze, a' porosz kir. katonai érdem-rend', a' sardiniai Móríc és Lázár, a' siciliai sz. Ferdinand és érdem-rendek' vitéze, a' bajor kir. tud. academia' tiszteleti tagja, 's több ns vmegyék' táblabirája. *Választatott Pozsonyban, 1830. nov. 17. Újra Pesten, 1832. jan. 8.; ismét Pozsonyban 1833. febr. 4.; legujabban Pesten, 1835. sept. 12. Lakik Pesten, M. Dorottya-utczában, a' Börze' 2-d. emel.*

IGAZGATÓ TANÁCS.

Tagjai betűrendben.

Azok' nevei, kiknél választás nem említetik, az alaprajz' helybenhagyása' felolvasásukkor hirdette'ének ki Pozsonyban, nov. 17. 1830.

G. ANDRÁSY GYÖRGY (KRASZNAHORKAI ÉS CSÍK-SZ. KIRÁLYI), ő cs. kir. felségének aranykulcsos híve; a' gazdasági egyesület' titoknoka, 's m. t. t. tiszt. tag. *Lakik Hosszuréten, Gömör vármegyében.*

BARTAL GYÖRGY (BELEHÁZI), sz. István ap. magyar király' rendebeli és arany sarkantyús vitéz, a' m. kir. udv. cancellariánál tanácsos és referendarius. *Lakik Bécsben, im Bürgerspital, 1100 sz.*

Hg. BATHYÁNY FÜLÖP (BATHYÁNI), Németújvár' örököse, Strattmanni gróf, ő cs. kir. felsége' val. belső titk. tanácsosa és aranykulcsos híve, Leopold cs. rendének commendatora, ns Vas vármegye' örökös és valós. főispánja. *Bécsben.*

G. CZIRÁKY ANTAL (CZIRÁKI ÉS DÉNESFALVI), sz. István ap. kir. rendének nagykeresztese, arany sarkantyús vitéz, ő cs. kir. fels. kamarása, val. belső titkos, 's m. kir. helytartósági tanácsos, ország' birája, a' hétszemélyű főtörvényszék' birája, ns Fejér vármegye' főispánja, 's a' m. kir. egyetem' elnöke. *Lakik Pesten, Halvani utczában, saját házában, 541 sz.*

G. DESSEWFFY JÓZSEF (TARKÓI ÉS CSERNEKI), több. ns vármegye' táblabirája, 's m. t. t. tiszt. tag. *Lakik Szent-Mihályon, Szabolcs vmegyében.*

G. ILLÉSHÁZY ISTVÁN (ILLÉSHÁZI), Trenchin' örökös, aranygyapjas, ő cs. kir. fels. val. belső titk. tanácsosa és aranykulcsos híve, kir. asztalnok, ns Liptó és Trenchin vármegyék' örökös és val. főispánja.

G. KÁROLYI GYÖRGY (NAGYKÁROLYI), több ns vármegye' táblalirája, m. t. t. tiszt. tag. *Lakik Pesten, az üllei úton, saját házában, 200. sz.*

G. KEGLEVICH GÁBOR (BUZINI), ő cs. k. fels. kamarása, val. belső titk. 's m. kir. helytartósági tanácsos, koronaőr, kir. al-kincstárnok, a' m. kir. udv. kamara' másod elnöke, 's ns Nógrád' vármegye' főispánja. *Lakása Budán, Bécsi utca, Almásy-ház.*

KOLOSVÁRI SÁNDOR, vásárhelyi sz. Lambert' apátja, veszprémi olvasó kanonok, több ns vármegye' táblalirája, 's m. t. t. tiszt. tag. *Lakása Veszprém.*

G. KORNIS MIHÁLY (GÖNCZ-RUSZKAI), erdélyi nagyfejedelemségi királyi kincstartóság' tanácsosa. *Lakása N. Szeben.*

MAJLÁTH GYÖRGY (SZÉKHELYI), sz. István' ap. kir. rendje' középkeresztese, val. b. titk., status-és confederalis tanácsos, ns Hont vármegye' főispánja, 's a' m. kir. egyetemnél a' philos. kar' tagja. *Lakik Bécsben.*

B. MEDNYÁNSZKY ALAJÓS (MEGGYESI), cs. k. kamarás, a' m. kir. udv. cancellariánál tanácsos (és referendarius, ns Trenchin vármegye' főispáni helytartója, m. t. t. tiszt. tag. *Lakása Bécsben, Judenplatz, 410.*

NAGY PÁL (FELSŐ-BÜKI), több ns. vármegye' táblabírája. *Lakik Felső-Bükön, Sopron vármegyében.*

PÉCHY IMRE (PÉCH-UJFALUSI), sz. István ap. magyar király' rendének kiskeresztese, a' hét-személyü főtörvényszék' bírása, a' tiszántuli reformata superintendentia' főcuratora. *Pesten.*

B. PERÉNYI ZSIGMOND (PERÉNI), a' hétszemélyü főtörvényszék' bírása, ns Ugocsa vármegye' főispánja. *Választatott sept. 11. 1835. — Pesten.*

B. PRÓNAY SÁNDOR (TÓT-PRÓNAI ÉS BLATNICZAI), cs. k. kamarás, az ágostai hitvallásuk' négy superintendentiájának főinspector. *Lakik Tó-Álmáson, és Pesten, Terézia-város, Dohány-utca, 376. sz.*

G. REVICZKY ÁDÁM (REVISNYEI), sz. István ap. m. kir. rendje' nagykeresztese és cancellarja, Leopold cs. rendbeli vitéz, a' sardin. kir. Móricz és Lázár' rendének briliántos nagykeresztese, cs. kir. kamarás, val. bel. titk. tanácsos, m. kir. főudvarmester, k. udv. főcancellar, ns Borsod vmegye' főispánja, a' krajnai földmivelő társaság' tiszt., 's a' pesti kir. egyetemben a' törvénytud. kar' tagja. *Lakik Bécsben, in der vordern Schenkerstrasse; a' m. udv. cancellaria' épületében, 47 sz.*

SOMSICH PONGRÁCZ (SÁRDI), ő cs. k. felségének tanácsosa 's az ítéletekben személynöke, ns Baranya vmegye' főispánja, 's ns Pest, Pilis és Zsolt törv. egy. vmegyék' főispáni helytartója. *Lakása Pesten.*

SZEGEDY FERENCZ (MEZŐ-SZEGEDI), cs. k. kamarás, a' hétszemélyű főtörvényszék' bírása, ns Verőcze vmegye' főispánja. *Lakik Pesten, a' Czukor-utczában, 513 sz.*

B. SZEPESSY IGNÁCZ (NÉGYESI), 6 cs. k. fels. val. b. titk. tanácsosa, sz. István ap. kir. rendének középkeresztese, pécsi megyés püspök, m. t. t. tiszt. 's a' m. kir. egyetemenél a' hittud. és phil. karok' tagja.

G. SZÉCHENYI ISTVÁN, I. Másod előlülő.

G. TELEKI JÓZSEF, I. Előlülő.

G. VAY ÁBRAHÁM (LUSKODI ÉS VAJAI), cs. kir. kamarás, ns Marmaros vmegye' főispánja, 's ns Bereg vmegye' főispáni helytartója. *Berkeszen.*

VÁGHY FERENCZ, táblabíró, sz. kir. Sopron városa' polgármestere. *Lakik Sopronban.*

B. WESSELÉNYI MIKLÓS (HADADI), több ns vmegye' táblabírája, m. t. t. tiszt. tag. *Zsibón.*

Összesen 25.

TITOKNOK.

SCHÉDEL FERENCZ, orvos dr., szemorvoslás' mestere, a' m. kir. egyetemen macrobiotica' és diaetetica' nyilv. rendkiv. professora, a' pesti orvosi kar', a' berlini criticali egyesület', a' drezdai orvosi, a' wüzburgi philosophiai és orvosi társaságok' tagja. *Választ. sept. 12. 1835.*
Lakása Pesten, Kigyó-utcza, 403. sz.

TISZTELETBELI TAGOK.

Választattak Pesten.

- G. ANDRÁSSY GYÖRGY, I. az Igazg. Tan. *Választott nov. 8d. 1833.*
- BENE FERENCZ, kir. tanácsos, orv. dr., a' m. kir. egyetemenél az orvosi praxis' és külön gyógytudomány' professora, az orvosi kar' öregbika, ns Tolna, Pest és Csongrád vmegyék' táblabírája. *Választ. febr. 15. 1831. Lakik Pesten, Urak' utcáj. saját házában, 616. sz.*
- BUDAY ÉZSAJÁS hittud. dr., tiszántuli reförm. superintendens, debreczeni predikátor. *Választott febr. 15. 1831. Lakik Debreczenben.*
- G. DESSEWFFY JÓZSEF, I. az Igazg. Tan. *Választ. febr. 15. 1831.*
- DÖME KÁROLY, pozsonyi olvasó kanonok, sz. Imre' nevendékháza' igazgatója. *Választott febr. 15. 1831. Lakik Pozsonyban, a' papi nevendékházban.*
- FÁY ANDRÁS (FÁJI), több ns vmegye' táblabírája. *Választ. febr. 15. 1831. Lakik Pesten, Kalap utcájában, saját házában, 251. sz.*
- GOMBOS IMRE (GOMBOSFALVI), es. kir. kamarás, m. kir. udv. kam. tanácsos, fiumei patricius consiliarius, törv. dr., a' m. kir. egyetemenél a' törvénytud. kar' tagja. *Választ. sept. 14. 1835. Lakik Budán, Urak' utcáján, 48.*
- JANKOWICH MIKLÓS (JESZENICZEI ÉS WADASI IDŐSB), több ns vmegye' táblabírája. *Választ. febr. 15.*

1831. *Lakik Pesten, Sz. Ferencz-szerzet' piac-
zán, saját ház., 611. sz.*

G. KÁROLYI GYÖRGY, I. az Igazg. Tan. *Választ.
martius' 10. 1832.*

KISFALUDY SÁNDOR (KISFALUDI), több ns vmgye'
táblabirája. *Választ. sept. 14. 1835. Lakik Sü-
megen, Szala vmegyében.*

KOPÁCSY JÓZSEF, val. bel. titk. tanácsos, veszpré-
mi megyés püspök, 's a' fels. m. királyné' udv.
cancellarja. *Választ. febr. 15. 1831. Lakik
Veszprémben.*

KOLOSVÁRI SÁNDOR, I. az Igazg. Tan. *Választ.
febr. 15. 1831.*

B. LAKOS JÁNOS, Mária Terézia' 's a' della reu-
nione sz. György' katonai rende' vitéze, cs. kir.
tábornagy. *Választ. martius' 10. 1832.*

B. MEDNYÁNSZKY ALAJOS, I. Igazg. Tan. *Választ.
febr. 15. 1831.*

RAGÁLYI TAMÁS (KIS-CSOLTÓI), több ns vgye' táb-
labirája. *Választ. febr. 15. 1831.*

SCHEDIUS LAJOS, kir. tanácsos, phil. dr., a' m.
kir. egyetemben aesthetica' prof., a' philos. kar'
öregbike, a' moszka cs. charkóvi egyetem' tisz-
teleti, a' göttingeni kir. tudós társaság' lev., a'
jenai latin társaság' tagja, több ns vmgye'
táblabirája. *Választ. febr. 15. 1831. Lakik Pes-
ten, az Országuton, saját házában, 665. sz.*

SZALAY IMRE, philos. és hittud. dr., veszprémi
kanonok, a' pesti philos. és theol. kar' tagja.
Választ. nov. 8d. 1834. Lakik Veszprémben.

B. SZEPESSY IGNÁCZ, I. Igazg. Tan. *Választ. febr.*
15. 1831.

VASS LÁSZLÓ, hittud. dr., a' nagyváradí deák
szertartásu káptalan' kanonokja, a' m. kir. egye-
temben egyházi történetek' r. prof., a' theol.
kar' öregbika, a' nagyváradí szentszék' birája,
's ns. Esztergam vmegye' táblabirája. *Választ.*
martius' 10. 1832. *Lakik Pesten, Zöldfa-*
utcza. 377.

B. WESSELÉNYI MIKLÓS, I. Igazg. Tan. *Választ. febr.*
15. 1831.

Öszvesen 20.

RENDES TAGOK.

I. NYELVTUDOMÁNYI OSZTÁLY.

Helybeliek.

VÖRÖSMARTY MIHÁLY, hites ügyvéd, ns Csongrád
vmegye' táblabirája. *Kinevezte az igazgatóság*
Pozsonyban, nov. 17. 1830. Lakik Pesten, Zöld-
fa-utcza, 267 sz.

SZEMERE PÁL (SZEMEREI), több ns vmegye' tábla-
birája. *Választ. febr. 16. 1831. Lakik Pesten,*
Nagyhid-utcza, 640 sz. és *Péczelen.*

BALOGH PÁL (ALMÁSI), orv. dr., a' pesti orv. kar'
tagja. *Választ. sept. 14. 1835. Lakik Pesten,*
Rakpiacz, Náko-ház.

Videkiek.

KÖLCSEY FERENCZ (KÖLCSEI), ns Szatmár vmegye'
főjegyzője és táblabirája. *Kinevezte az igaz-*

- gatóság Pozsonyban, nov. 17. 1830. Lakik Csekén, Szatmárban, utolsó postája N. Károly.
- HORVÁT ENDRE, pázmándi plebános és ns Győr vmegye' táblabirája. Kinevezte az Igazgatóság Pozsonyban, nov. 17. 1830. Lakik Pázmádon, utolsó postája Győr.
- GUZMICS IZIDÓR, hittud. dr., sz. Benedek' szerzetesbéli, sz. Móriczról nevezett bakonybéli apát, a' pesti hittud. kar' tagja 's ns Győr vmegye' táblabirája. Kinev. az Igazgatóság nov. 17. 1830. Lakik Bakonybélben.
- FÁBIÁN GÁBOR, hites ügyvéd 's táblabiró. Választ. sept. 14. 1835. Lakik Világoson, utolsó postája Arad.

2. PHILOSOPHIAI OSZTÁLY.

Helybeliek.

- DÖBRENTAI GÁBOR, budai kerületbeli kir. első tartománybiztos, ns Pest, Vas, Heves, Nógrád, Fejér, Szabolcs, Somogy, Csanád, Bereg, Marmaros, Bars, Csongrád és Hunyad vmegyék' táblabirája. Kinevezte az igazgatóság Pozsonyban, nov. 17. 1830. Lakik Budán, a' Tabánban, a' hidon alul, Likaházban.
- KÁLLAY FERENCZ, nyugalmazott cs. kir. auditor kapitány. Választ. sept. 1. 1832. Lakik Pesten, Kecskeméti utczában, 529 sz.
- Még egy az igazgatóság által kinevezendő.

Vidékiek.

- BERZSENYI DÁNIEL (EGYHÁZAS-BERZSENYI), ns Somogy vmegye' táblabirája. Kinev. az igazgató-

ság Pozsonyban, nov. 17. 1830. Lakik Niklán, Somogy vmegyében; utolsó postája Marczali.

SZILASY JÁNOS, szombathelyi megyei pap, az ot-tani püspöki lyceumban erk. hittudomány' 's neveléstud. prof., a' szent szék' birája, 's a' pesti hittud. kar' tagja. Kinevezte az igazgatóság Pozsonyban, nov. 17. 1830.

Még kettő az igazgatóság által kinevezendő.

3. TÖRTÉNETIRÁSI OSZTÁLY.

Helybeliek.

PETROVICS FRIDERIK, hites ügyvéd. Kinevezte az igazgatóság Pozsonyban, nov. 17. 1830. Lakik Pesten, Serviták' piacznán, 618 sz.

BAJZA JÓZSEF, hites ügyvéd. Választatott martius' 10. 1832. Lakik Pesten, M. Dorottya-utczában, 20. sz.

LUCZENBACHER JÁNOS, törv. dr., a' pesti törvénytud. kar' tagja, 's hites ügyvéd. Kinevezte az igazgatóság Pesten, sept. 9. 1832. Lakik Pesten, Leopold-utczában, 259 sz.

Vidékiek.

KIS JÁNOS, hittud. dr., dunántuli evang. superintendens, soproni első predikátor, ns Vas, Sopron, Győr, Tolna 's Bereg vmegyék' táblabirája. Kinevezte az igazgatóság Pozsonyban nov. 17. 1830.

CZECH JÁNOS, sz. kir. Győr városa' polgármestere. Választatott Pesten, mart. 10. 1832.

Még kettő az igazgatóság által kinevezendő.

4. MATHEMATICALAI OSZTÁLY.

Helyben.

GYÖRY SÁNDOR, földmérő. *Választott sept. 1. 1832. Lakik Pesten, Kis-Kereszt-utczában, 513 sz.*

Kettő az igazgatóság által kinevezendő.

Vidékiek.

BITNICZ LAJOS, szombathelyi megyei pap, phil. dr., a' szombathelyi lyceumban mathesis és m. nyelv' prof., a' boroszlói tud. társaság' tisztt., a' pesti kir. egyetembeli phil. kar' tagja, ns Vas vmegye' táblabirája. *Kinevezte az igazgatóság Pozsonyban, nov. 17. 1830.*

NYÍRY ISTVÁN, phil. prof. a' sárospataki ref. collegiumban. *Kinevezte az igazgatóság Pesten, majus' 7. 1832.*

Még kettő az igazgatóság által kinevezendő.

5. TÖRVÉNYTUDOMÁNYI OSZTÁLY.

Helybeliek.

PERGER JÁNOS, hites ügyvéd, ns Heves, Torna és Gömör vmegyék' táblabirája. *Kinevezte az igazgatóság Pesten, sept 3. 1832. Lakik Pesten, Zöldkert-utczá, 505. és Domonyban.*

SZTROKAY ANTAL (NEMESCSÓI) hites ügyvéd, több ns vmegye' táblabirája. *Kinevezte az igazgatóság Pesten, sept. 11. 1835. Lakik Pesten, Magyar-utczában, saját házában, 462 sz.*

Még egy az igazgatóság által kinevezendő.

Vidékiek.

SZLEMENICS PÁL, törv. dr., a' magyar külön és feny. törvény' prof. a' pozsonyi kir. academiában, hites ügyv., ns Pozsony vmegye' táblalabirája. *Kinevezte az igazgatóság Pozsonyban nov. 17. 1830.*

STETTNER GYÖRGY, hites ügyv., honi törvények' s a' politicalai tud. prof. a' pápai ref. collegiumban, ns Torna vmegye' táblalabirája. *Választatott sept. 1. 1832.*

SZÁSZ KÁROLY (SZEMERIAI), a' nagyenyedi ref. collegiumban romai és honi polg. törvény' prof. s Alsó-Fejér vmegye' táblalabirája. *Választatott nov. 10. 1834.*

Még egy az igazgatóság által kinevezendő.

6. TERMÉSZETTUDOMÁNYI OSZTÁLY.

Helybeliek.

GEBHARDT FERENCZ, orv. dr., a' m. kir. egyetemenél sebészek' számára az orv. praxis' és külön kór- és gyógytudomány' r. prof., a' frauendorfi kertmivelő társaság' tiszt. tagja, ns Tolna vmegye' táblalabirája. *Kinevezte az igazgatóság Pozsonyban nov. 17. 1830. Lakik Pesten a' hatvani utcában, saját ház., 598 sz.*

BUGÁT PÁL, orv. dr., szemész mester, a' m. kir. egyetemenél sebészek' számára az élet-, közöns. kór- és gyógy- 's a' gyógyszer tudomány' r. prof. *Kinevezte az igazgatóság Pozsonyban nov. 17. 1830. Lakik Pesten, M. Dorottya-utca, Wurmudvar.*

SCHUSTER JÁNOS, orv. dr., a' m. kir. egyetemnél chemia' prof., 's az orvosi kar' másod idősbike. *Kinevezte az igazgatóság Pesten, febr. 20. 1831. Lakik Pesten, Újvilág-utczában, az orv. kar' épületében.*

Vidékiek.

HORVÁTH JÓZSEF, phil. és orv. dr., a' pesti kir. egyetemnél az orv. kar' tagja, 's ns Hont vmegye' r. főorvosa. *Kinevezte az igazgatóság Pozsonyban, nov. 17. 1830. Lakik Báton, utolsó postája Selmecz.*

BALÁSHÁZY JÁNOS, gr. Vay Ábrahám' jószágai' igazgatója, ns Zemplény vmegye' táblabirája. *Kinevezte az igazgatóság Pozsonyban, nov. 17. 1830. Lakik Sátor-Alja-Ujhelyben.*

Még kettő az igazgatóság által kinevezendő.

Összesen 29.

LEVELEZŐ TAGOK.

Választattak Pesten.

1. Honiak.

ANGYALFY MÁTYÁS, több gazdasági társaságok' tagja. *Választ. mart. 9. 1832. Lakik Pesten, Üllei út, 621 sz.*

ANTAL MIHÁLY, a' nemz. casino' könyvtárnoka. *Választ. nov. 15. 1833. Lakik Pesten, M. Dorottya-utca, 8 sz.*

ÁRVAY GERGELY, praemonstrati kanonok, a' szombathelyi gymnasium' igazgatója. *Választ. nov. 8. 1834.*

- BARICZ GYÖRGY, a' cs. kir. genie-testnél fő örmester. *Választ. mart. 9. 1832. Lakik Peschierában.*
- BÁRTFAY LÁSZLÓ, hites ügyvéd, gr. Károlyi György' titoknoka, ns Csongrád vmegye' táblabirája, 's a' m. t. t. ellenőre. *Választ. febr. 17. 1831. Lakik Pesten, az Üllei-úton, gr. Károlyi-házban, 200 sz.*
- G. BENYÓVSZKY ZSIGMOND (BENYÓI). *Választ. mart. 9. 1832. Lakik Solton, Pest vmegyében.*
- BESZÉDES JÓZSEF, sz. műv. dra., a' nádorcsatornai és fejeérkörosi társaságnál, a' kaposi és balatoni kir. biztosságnál 's több ns vmegyében igazgató vízmérnök. *Választ. febr. 17. 1831. Lakik Pesten, Kecskeméti-utcza, 448 sz.*
- BOLYAI FARKAS, physica' és math. prof. M. Vársárhelyen. *Választ. mart. 9. 1832.*
- BUCZY EMIL, a' károlyfejevári csillagásztorony' igazgatója. *Választ. mart. 9. 1832.*
- CSAPÓ JÓZSEF (TUNYOGI), a' kolosvári ref. collegiumban prof. *Választ. mart. 9. 1832.*
- CSÁSZÁR FERENCZ, hites ügyvéd, fiumei tiszt. patricius consiliarius, a' fiumei és m. tengermel-leki kir. kormányzéknél concept. practicans, ns Szala vmegye' táblabirája. *Választ. mart. 9. 1831.*
- CSATÓ PÁL (CSATÓSZEGI). *Választ. mart. 9. 1832. Lakik Pesten, Rakpiacz, Dunafürdő.*
- CSOMA SÁNDOR (KÖRÖSI), a' londoni ázsiai társaság' tagja. *Választ. nov. 15. 1833. Most Kelet-indiában.*
- CSORBA JÓZSEF, orv. dr., a' pesti orv. kar' tagja,

- ns Somogy vmegye' főorvosa és táblabirája. *Választ. mart. 9. 1832. Kaposváratt.*
- CZUCZOR GERGELY, sz. Benedek' rendebeli áld. pap, a' m. t. t. segédjegyzője és levéltárnoka. *Választ. febr. 7. 1831. Lakik Pesten, M. Dorotya-utca, 13. sz.*
- DEÁKI ZSIGMOND, győri megyei pap. a' luccai kisherczeg' nevelője. *Választ. sept. 1. 1832.*
- G. DESSEWFFY AURÉL (TARKÓI ÉS CSERNEKI), m. kir. helytartó tanácsi titoknok. *Választ. nov. 15. 1833. Lakik Budán, Fortuna-utca, 141 sz.*
- DÓHOVICS VAZUL, munkácsi egyes. görög plebános és alesperest, a' helyb. iskola' igazgatója, a' püspöki sz. szék' birája, 's több. ns vmegye' táblabirája. *Választ. febr. 17. 1832.*
- EGYED ANTAL, koppanmonostori apát, földvári plebános és alesperest, ns Tolna vmegye' táblabirája. *Választ. nov. 15. 1833.*
- B. EÖTVÖS JÓZSEF (VÁSÁROS-NÁMÉNYI). *Választ. sept. 14. 1835. Lakik Bécsben.*
- ERCSEY DÁNIEL, a' debreczeni ref. collegiumban phil. prof. 's táblabíró. *Választ. febr. 17. 1831.*
- FABRICZY SÁMUEL, hit. ügyv., ns Szepes vmegye' táblabirája. *Választatott mart. 9. 1832. Lakik Lőcsén.*
- FARKAS SÁNDOR (BÖLÖNI), az erdélyi kir. kormány-szék' nagyobb cancellariájában hites jegyző. *Választ. nov. 8. 1834. Lakik Kólosvárt.*
- FERENCZY ISTVÁN, szobrász, ns Nógrád vmegye' táblabirája. *Választ. sept. 1. 1832. Lakik Budán, a' várban, Országház-utca, 100 sz.*

- FILINGER LEOPOLD, győri megyei pap, hittud. dra, görög nyelv', hermeneutica 's az új testam. exegesise' prof. a' m. kir. egyetemben. *Választ. nov. 8. 1834. Lakik Pesten, Szénapiacz, 98 sz.*
- FRIVALDSZKY IMRE (FRIVALDI), orv. dr., a' nemz. museum mellett a' természetiek' tárának segéd öre, a' pesti orvosi kar', a' florenczi gazdasági, 's a' regensburgi fűvész társaságok' tagja. *Választ. nov. 15. 1833. Lakik Pesten, Belváros, Serviták' piacza, 420. sz.*
- FÜLEPP JÓZSEF, az oraviczai bányásztársaság' képviselője, ns Krassó vmegye' táblabirája. *Választ. sept. 14. 1835.*
- FÜLÖP SÁMUEL (DEÁKI), az erd. kir. kormány-széknél számvevő. *Választ. febr. 17. 1831. Lakik Kolosvárt.*
- GEGŐ ELEK, sz. Ferencz' szerzetebeli pap, 's vassárnapi m. predikátor. *Választ. sept. 14. 1835. Lakik Pesten, a' ferencziek' klostromában.*
- GELEI JÓZSEF, nyugalm. prof. *Választ. sept. 1. 1832. Lakik Miskolczon.*
- GÉVAY ANTAL (RAJKAI), a' cs. kir. udv. könyvtárnál alór, ns Győr vmegye' táblabirája. *Választ. febr. 17. 1831. Lakik Bécsben, Mülkerbastei.*
- GOROVE LÁSZLÓ, több ns vmegye' táblabirája. *Választ. sept. 14. 1835. Lakik Pesten, Leopold-utczában, saját ház., 243 sz.*
- GYURIKOVICS GYÖRGY, sz. kir. Pozsony városa' tanácsbelie, ns Pozsony vmegye' táblabirája. *Választ. mart. 9. 1832.*
- HEGEDŰS SÁMUEL, tordasi ref. pap. Erdélyben *1832. Lakik Bécsben, Ferdinánd-Strasse. 1001*

- Választ. mart. 9. 1832. Utolsó postája Szászváros.*
- HOBLIK MÁRTON, ns Verőcze vmegye' hivat. fő-
ügyvéde 's táblabíró. *Választ. mart. 9. 1832.
Lakik Eszéken.*
- HOFFNER JÓZSEF, orv. dr., a' m. kir. egyetemenél
az állatgyógytudomány' r. prof. 's az állatgyó-
gyító intézet' igazgatója. *Választ. mart. 9. 1832.
Lakik Pesten, Teréziavár. Dohány-utca, 371 sz.*
- HORVÁTH CYRILL, kegyes szerzetbeli pap, phil.
dr. és prof. a' szegedi lyceumban. *Választ. nov.
8. 1834.*
- HORVÁTH ZSIGMOND, kővágóörsi ev. predikátor,
ns Szala vmegye' táblabírája. *Választ. nov.
15. 1833.*
- ILLÉS PÁL (EDVI), nemesdömölki ev. predikátor.
Választ. sept. 14. 1835. utolsó postája Kis-Czell.
- JAKAB ISTVÁN, phil. dr., hites ügyvéd, m. kir.
helytartó tanácsi concipista, ns Bihar vmegye'
táblabírája. *Választ. nov. 15. 1833. Lakik Bu-
dán a' várban, Dísz-piacz, 214. sz.*
- B. JÓSIKA MIKLÓS (BRANYICKAI), cs. kir. kama-
rás. *Választ. sept. 14. 1835. Lakik Pesten, Leo-
poldváros, Szél-utca, 143 sz.*
- KARÁCSONY MIHÁLY, törv. dr., hites ügyvéd, gr.
Szécsen urfiak' nevelője. *Választ. mart. 9. 1828.
Bécsben.*
- KASSAI JÓZSEF, pécsi megyei pap, nyugalomban
levő plebános. *Választ. mart. 9. 1832. Lakik
Pécsett.*
- G. KEMÉNY JÓZSEF (GYERŐ-MONOSTORI), az er-

délyi nagyfejedelemség' kir. kincstartóságánál titoknok. *Választ. febr. 17. 1831. Lakik N. Szébenben.*

KISS KÁROLY, b. Máriássy' magyar gyalog ezredbeli kapitány. *Választ. febr. 17. 1831. Lakik Lembergben.*

KLAUZÁL IMRE, gr. Károlyi Lajos' jószágai' igazgatója, ns Csongrád és Nyitra vmegyék' táblabirája. *Vál. nov. 15. 1833. Lak. Tót-Megyeren.*

KOVÁCS MIHÁLY, orv. dr., a' pesti orv. kar' s a' jénai ásványtudom. társaság' tagja, több ns vmegye' táblabirája. *Választ. mart. 9. 1832. Lakik Pesten, Képiró-utca, 321 sz.*

KOVÁCS PÁL, orv. dr. *Választ. nov. 15. 1833. Lakik Győrött.*

KRAJNER IMRE, gr. Festetics László' ügyei' igazgatója, 's táblabíró. *Választ. mart. 9. 1832. Lakik Keszthelyen.*

LASSU ISTVÁN, a' m. kir. udv. kamarai lajstromzó hivatal' cancellistája. *Választ. nov. 15. 1833. Lakik Budán, Vizi város.*

MAGDA PÁL, a' szarvasi ev. gymnasiumban prof. *Választ. nov. 8. 1834.*

MÁRTON JÓZSEF, a' bécsi cs. egyetemenél m. nyelv' és literat. rendkiv. prof., ns Bereg vmegye' táblabirája. *Választ. febr. 17. 1831. Lak. Bécsben.*

NAGY JÁNOS, szombathelyi megyei pap, 's rábasz. mihályi káplán. *Választ. nov. 15. 1833.*

NAGY KÁROLY, gr. Károlyi Lajos' titoknoka, az amerikai philos. társaság' r. tagja 's ns Csongrád vmegye' táblabirája. *Választ. mart. 9. 1832. Lakik Bécsben, Kärtner-Strasse, 1004.*

- PÉCZELI JOZSEF, a' debreczeni ref. collegiumban a' történetek' 's a' régi literatura' prof.; táblabíró. *Választ. sept. 1. 1832.*
- PÉTERFI KÁROLY (KIBÉDI), a' mvásárhelyi ref. collegiumban philos. prof. *Választ. nov. 8. 1834.*
- PODHRADCZKY JÓZSEF, m. kir. udv. kamarai számvevő tiszt. *Választ. nov. 8. 1834. Lakik Budán, a' várban, Urak' utczája, 81. sz.*
- PÓLYA JÓZSEF, orv. dr., sz. kir. Pest városa' 's a' Zergekórház' rendes orvosa. *Választ. mart. 9. 1832. Lakik Pesten, Kerepesi út, 7. sz.*
- RÓTHKREPF GÁBOR, hites ügyvéd. *Választ. nov. 15. 1833. Lakik Pesten, Halpiacz, 86. sz.*
- SÁRVÁRI PÁL, phil. dr., 's physica és mathesis' prof. a' debreczeni ref. collegiumban, több ns vmegye' táblabirája. *Választ. mart. 9. 1832.*
- SCHOEPF AUGUSZT, orvos. és sebész dr., szemész mester. *Választ. sept. 14. 1835. Lakik Pesten, Józsefpiacz, 164. sz.*
- SOMOSSY JÁNOS, dogmat. theol. prof. a' sárospataki ref. collegiumban. *Választ. nov. 8. 1834.*
- SZEDER FÁBIÁN, sz. Benedek' rendebeli pap, romai arcas, diplomatica', aesthetica, nyelv- és neveléstud. prof. Pannonhegyén, 's a' természetiek' tárának gondviselője. *Választ. febr. 17. 1831. utolsó postája Győr.*
- SZENVEY JÓZSEF. *Választ. febr. 17. 1831. Lakik Pesten, Kecskeméti utczá, 534. sz.*
- SZILÁGYI FERENCZ, a' kolosvári ref. collegiumban prof. *Választ. nov. 15. 1833.*
- SZONTAGH GUSZTÁV, b. Máriássy' magyar gyalog

ezredebeli granátos kapitány. *Választ. mart. 9. 1832. Lakik Budán, Urak' utcája, 55 sz.*

TASNER ANTAL, hites ügyvéd, nemz. casinoi jegyző. *Választ. nov. 15. 1833. Lakik Pesten, M. Dorottya-utca, 8. sz.*

TESSEDIK FERENCZ, m. kir. udv. kamaránál tiszttitoknok, a' párizsi földirási társaság' tagja. *Választ. sept. 1. 1832. Lakik Budán, a' várban, Fő utca, 92 sz.*

THAISZ ENDRE, hit. ügyv., több. ns. vmegye' táblalabirája. *Választ. febr. 17. 1831. Lakik Pesten, Terézia-város, Szövetség-utca, saj. ház. 40 sz.*

UDVARDY JÁNOS, mérnök. *Választ. mart. 9. 1832. Lakik Egerben.*

VÁSÁRHELYI PÁL, a' vaskapui munkák' igazgató mérnöke. *Választ. sept. 14. 1835. Jelennén Orsován.*

WALTHER LÁSZLÓ, gr. Károlyi nemzetség' levéltárnoka, több ns vmegyék' táblalabirája. *Választ. sept. 1. 1832. Lakik Pesten, Képiró-utca, 321. sz.*

WARGA JÁNOS, prof. a' nagykőrösi ref. gymnasiumban. *Választ. sept. 14. 1835.*

ZSIVORA GYÖRGY, hites ügyvéd. *Választ. nov. 15. 1833. Lakik Pesten, Váczi-utca, 39 sz.*

Öszvesen 74.

2. Külföldiek.

BABBAGE KÁROLY, mathem. prof. Cambridgben, az angol kir. tud. társaság', a' stockholmi k., a' paduai cs. k. academia', a' florenczi, brüsseli, nápolyi stb. t. társaságok' tagja. *Választ. nov. 15. 1833.*

BEUDANT F. S., a' becsületrend' vitéze, a' francia academia' tagja, a' párizsi egyetemenél prof., 's a' király' ásványtárának őre. *Választ. nov. 15. 1833. Párizsban.*

BOWRING JÁNOS, szab. műv. dra, a' németalföldi kir. intézet' tiszt. levelező, 's a' frieslandi, groningeni, párizsi, leydeni, leeuwardeni, atheni, turini, sheffieldi 's több tudós társaságok' 's parlament' tagja. *Választ. mart. 10. 1832. Londonban.*

BRIGHT RICHARD, orv. dr., a' Guy-kórház' r. orvos, az angol királyi tud. társaság', a' szent-pétervári csász., a' berlini, és stockholmi kir. academiák' 's a' dán. kir. tud. társaság' tagja. *Választ. sept. 15. 1833. Londonban.*

B. FERUSSAC ENDRE ISTVÁN JUSTUS (D'AUDEBARD DE), a' becsületrend' vitéze. *Választ. mart. 10. 1832. Párizsban.*

FESSLER IGNÁCZ AURÉL, hittud. dra, moszka birodalombeli evang. superintendens 's a' consistorium' elnöke. *Választ. febr. 16. 1831. Szaratowban.*

HAMMER JÓZSEF, a' külügyek' udv. titkos, és status cancellariájánál tanácsos, napkeleti nyelvek' cs. k. udv. tolmácsa, sz. Anna' rendének vitéze, a' göttingeni 's egyéb tud. társaságok' tagja. *Választ. febr. 16. 1831. Bécsben.*

KRIEBEL JÁNOS, cs. kir. kormányzéki tanácsos. *Vál. nov. 15. 1833. Brzezánban Gácsországban.*

MEZZOFANTI (Monsignore), a' vaticani könyvtár' őre, 's több tudós társaság' tagja. *Választ. mart. 10. 1832. Romában.*

- PALACKY FERENCZ, a' cseh. kir. tudom. academia'
r. tagja. *Választ. nov. 8. 1831. Prágában.*
- PERTZ HENRIK FRIDERIK, az angol és hannoverai
'király' levéltárnoka, 's a' hannoverai könyvtár'
őre. *Választ. nov. 15. 1833. Hannoverában.*
- DU PONCEAU PÉTER, az amerikai philos. társaság'
elnöke, a' francia academia' lev., a' turini kir.
tudom. academiája' 's Madridban a' historiai
társaság' tagja. *Választ. nov. 13. 1833. Phila-
delphiában.*
- SCHELLING FRIDERIK, lovag, bajor kir. val. b. titk.
tanácsos, a' bajor kir. academia' elnöke, 's a'
müncheni egyetemen philos. prof. *Választ.
nov. 8. 1834.*

Öszvesen 13.

TUDOMÁNYTÁR' SZERKEZTETŐJE.

CSATÓ PÁL. L. a' lev. tagok közt. *Választ. Pesten,
sept. 14. 1835.*

RÉGI MAGYAR NYELVEMLEKEK'

KIADÁSÁRA ÜGYELŐ.

DÖBRENTAI GÁBOR. L. a' 18. lapon. *Választ. Pes-
ten, nov. 10. 1834.*

TISZTVISELŐK.

LEVÉLTÁRNOK.

CZUCZOR GERGELY, l. felebb a' level. tagok közt.
Választ. sept. 12. 1835.

PÉNZTÁRNOK.

HELMECZY MIHÁLY, phil. dr., hit. ügyvéd, ns Csongrád és Szatmár vmegyék' táblabírája. *Kinevezte az igazgatóság Pozsonyban nov. 17. 1830. Ülést és szavazatot nyert az academia' gyűléseiben febr. 22. 1831, ezutánra következtes nélkül. Lakása a' társaság' szállásán, Urak' utczája, 612 sz.*

ELLENŐR.

BÁRTFAY LÁSZLÓ. *L. felebb a' level. tagok közt. Kinevezte az igazgatóság Pesten, januar. 15. 1832.*

ÜGYÉSZ.

BERTHA SÁNDOR (EÖRI), hit. ügyvéd és táblabíró. *Kinevezte az igazgatóság Pesten, september 11. 1835. Lakik Pesten, Szep-utca, 496 sz.*

LEIRÓK.

CSAPÓ DÁNIEL (KECSKEMÉTI). *Kinevezte az elnök nov. 8. 1834. Lakik Pesten, Józsefpiacz, 167 sz.*
 NAGY FERENCZ. *Kinevezte az elnök mart. 10. 1830. Lakik Budán, Váralja, 81 sz.*

A' társaság' szolgálja.

Prikkel András. *Kinevezte az elnök aprilis' 24. 1831.*

AZ ACADEMIA' TEREME, TITOKNOKI HIVATALA,
 LEVÉL - ÉS PÉNZTÁRA.

Pesten, óváros, Urak' utczája, 612 sz. 1. emel.

H O Z Z Á A D Á S.

A' M. TUDÓS TÁRSASÁG' RENDSZABÁSAI.

I. A' TÁRSASÁG' IRÁNYA ÉS FOGLALATOSSÁGAI.

1.

A' magyar tudós társaság a' tudományok' és szép művészségek' minden nemeiben a' nemzeti nyelv' kimíveltetésén igyekszik egyedül.

2.

A' hazai nyelvet egész gonddal csinosabbá és gazdagabbá fogja tenni.

3.

Azt mind eredeti munkák' dolgozása, mind régi és új remek irások' magyarra tétele által gyarapítja.

4.

E' végre bármely oklevelet, egyéb emléket és még rejtve lévő kéziratot felkeresvén, a' tudományok' díszére szolgálókat köz ismeretbe hozza.

5.

Gondja leszni, hogy a' nemzeti játékszin, egyik segéde a' hazai nyelv' kimíveltetésének, jó darabokban szükségét ne szenvedjen.

6.

Megfejtés végett feladandó kérdések 's beküldött feleletek' megjutalmazása által, a' nemzeti literaturát elősegíti.

7.

A' nyomtatásban megjelent munkákat szoros, de egyenes vizsgálat alá veszi; a' legjelesebbeket megjutalmazza, 's bírálását valamint tudományos hirdeményeit közre eresztí.

8.

A' beadandó kéziratokat megvizsgálván, ha helyben hagyást nyernek, tulajdon költségén és hasznára közre bocsátja, szerzőiknek pedig illendő jutalmat ad.

9.

Tulajdon évkönyveit, értekezéseivel és gyűlései' jelesebb munkálkodásaival együtt sajtó alá bocsátja.

10.

A' hazai nyelv' természete 's különbözőzése' bővebb megismerése végett, 's egyéb tudományos tekintetekre nézve is, benn és a' külföldön utazásokat tétet.

11.

A' társak óvni fogják magokat a' vallást, az ország' polgári állapotját és polgári kormányát illető, vagy akármelly más political tárgyak' vitatásaitól.

12.

Nyomtatásra készített dolgozásaik, valamint minden egyéb kéziratok censura eleibe terjesztetnek.

II. TAGOK.

13.

A' magyar tudós társaság dicsőségesen uralkodó I. FERENCZ királyunk' hatalmas oltalma és legfőbb felvigyázása alatt, nagy kegyelmű Pártfogóját J ó z s e f austriai Főherczeg, 's Magyarország' Nádora' felséges személyében tiszteli, ki annak javát és dízét elősegíti, jegyzőkönyveit megtekinti 's üléseinek, midőn azt jónak látandja, jelenléte által fényt adni méltóztatik.

14. Az ország' négy rendei közül igazgató tanácsul huszonötön választatnak, kik a' társaság' tőkepenzeire 's jövedelmeire ügyelnek.

15. Az előlülő, lakását a' szünnapokon kívül Pesten tartja, a' társaság' üléseiben mindenkor jelen lesz 's annak minden dolgait kormányozza. Távolléte alatt, vagy elfoglaltatása' esetében azokat folytatja a' másod-elölülő.

16. A' tiszteletbeli tagok, öszveséggel huszonnégyen, megkülönböztetett tekintetben fognak állani, 's a' gyűlésekben székök és szavok lesz.

17. A' rendes tagok, kiknek száma negyvenkettőt nem haladhat meg, kötelességöknek ismerik a' társaság' tekintetét, méltóságát teljes erejükkel, 's munkásságokkal fenntartani, dolgaikban szorgalommal és híven eljárni, a' nemzet' várakozásának minél inkább megfelelni, hogy mind a' nemzeti nyelv kimíveltesség, mind a' tudományok és művészségek a' haza' lakosai között könnyebben elterjedhessenek. A' tudományok' osztálya hat:

1. Nyelvtudomány, 2. *Philosophia*, 3. Történetírás, 4. *Mathesis*, 5. Törvény- és 6. Természettudomány, melyek' gyarapítására külön külön hét tag rendeltetik.

18. Gondjaikban osztoznak a' meg nem határozott számu levelező társak is, kik a' köz ügyet sikeres szorgalommal és készséggel segítik elő.

19. A' társaság' titoknoka az igazgató tanács' és a' tudós társaság' jegyzőkönyveit szerkezteti, dolgaikat elő-

terjeszti, levelezéseiket viszi 's felvigyáz, hogy a' se-
gédjegyző és a' leirók kötelességeikben eljárjanak.

Ezen tudós társaság' mindennemű választott tagja
az e' részben már érkezett királyi engedelemnél fogva:
Magyar tudós társaság' tagja' czimével él.

A' taggá választatást azonban, még a' legérdemesb-
nek is, tehetségei' megismertetésétől és a' társaság' meg-
birálásától kell várni, esedező levéllel és kérelemmel
keresni, vagy épen utána esengeni nem csak nem sza-
bad, sőt különösen mindenkorra tiltatik.

22.

A' pénztárnok és ellenőr a' pénztárra hit alatt
ügyelnek, a' bevétel és kiadás felől az igazgató tanács-
nak szorosán számolnak. Az ügyvéd a' pénztár igazai-
ra vigyáz.

III. VÁLASZTÁS.

23.

Az igazgatók, üresség támadván, szabad vokssal
választanak magok közé új tagot.

24.

Az igazgató tanács nevez ki előlülőt és másodelő-
ülőt kebeléből esztendőnként voksa' többsége szerint.
A' voksa' egyenlősége' esetében a' kérdés' elhatározása
a' pártfogóra marad. Az előlülők' választása azonban
minden egyes esetben a' Felsőg eleibe fog megerősítés
végett terjesztetni.

25.

A' tiszteletbeli tagokat azok' számából, kik a' ma-
gyar literaturára és ezen tudós társaságra nézve mago-
kat érdemesekké tették, a' tiszteletbeli és rendes tagok'
voksa', nagyobb szám által, választják. Az igazgatók
közül azonban e' megtiszteltetés csak nyolcznak adatható.

26.

A' tiszteletbeli és rendes társak olly férfiak közül választanak rendes tagokat, hasonlóul voksaik' többsége által, kik magyar nyelven irt munkáik 's tudományok által nevet és tekintetet szerzettenek. Ezek közül tizen-nyolez Pesten és Budán vagy a' környékben lakjék, a' többi huszonnégyszáz az ország' más részeiből legyen ki-nevezve.

27.

Levelező társakul fogadtatnak, kik a' hazában ma-gyar nyelven készült írásaik által nevezetésekké lettek, — a' külföldről pedig, kiket különösen a' magyar nem-zetet érdeklő munkájok hírré emelt.

28.

Minden rendbeli társnak magyarul tudni szükséges, a' külföldit kivéven.

29.

Titoknok a' rendes tagok' osztályából választatik, az igazgató, tiszteletbeli és rendes tagok' voksaik' által 's az egyéb hivatalt nem viselhet.

30.

E' szerint és ugyan azok által választatik a' segéd-jegyző, ki a' szükség úgy kívánván, a' titoknok' tisz-tét is viseli.

31.

Pénztárnokot, ellenőrt és ügyvédet az igazgató ta-nács nevez ki, és azok ennek elintézésétől függnek.

32.

Minden rendbeli tag' választása titkos voksolással ollyképen menjen véghez, hogy ha elébb a' voksaik' fe-lénél többet senki sem nyerne, azok ketten, kiknek voksaik' legszámosabbak voltak, újabb választás alá ter-jesztessenek, 's társnak az fogadtassék, ki voksaival, ha csak egyben is, a' másikat felülmulja.

33.

Leirókat és cselédeket az előlülő fogad.

IV. FIZETÉSEK ÉS JUTALMAK.

34.

Az előlülő, igazgató és tiszteletbeli tagok' fizetése, méltóságai' fénye; jutalmok, e' nemzeti ügynek szolgálhatás.

35.

Titoknak, rendes társak, segédjegyző, pénztárnok és ellenőr munkáikhoz illendő fizetést húznak.

36.

Leirók' és cselédek' számára szolgálatjaikhoz képest az igazgató tanács szab bért.

37.

A' magyar nyelven irt munkák, vagy kérdéseket fejtő értekezések' írói, megnyervén a' tudós társaság' javallását, jutalmokat vagy folyó, vagy emlékpénzben vesznek által, melly utóbbit Ő Felsége' királyi engedelmével a' társaság e' végre a' pénzverő mûhelyben veret.

38.

Tiszteletbeli és rendes tagoknak szabad kiadott munkák által keresni jutalmat, de illy szándékkal a' feltett kérdésekre nem felelhetnek.

39.

Az írásban benyújtott dolgozások helyben hagyatván, kinyomtattnak, szerzőiknek pedig érdemlett jutalom jár.

V. GYÜLÉSEK.

40.

A' gyülemek' helye, Pest' városa.

41.

Az előlülő négy héttel elébb hírül adván a' gyülemek' napját, az igazgató tanács rendszerint minden esztendőben egyszer össze hív; rendkívül pedig valahányszor Ő cs. k. Főherczegsége a' pártfogó parancsolja.

42.

Ezen gyűlés következő esztendőre előlülőt választ, igazgató társakat veszen fel; a' helyben hagyott irásoknak jutalmat szab; a' tudós társaság által legjobbnak ítélt két magyar munkát megkoronázza; a' kiadandó kéziratok és utazások iránt végez: a' pénztár felől tanácskozik, a' bevételről és kiadásról szoros számot veszen, a' pénztár' állapotjáról és a' társaság' célirányos előmeneteléről a' vármegyéket esztendőnként, a' károkat és rendeket pedig ország' gyűlése' alkalmával tudósítja.

43.

Az igazgató tanács' végzéseiben, hogy sikerök legyen, legalább kilencz tag veszen részt.

44.

Az előlülő által bizonyos napra kirendelt héti, vagy kisebb gyűlésben a' helybeli rendes tagok jelen lesznek, gátoltatások' esetében magokat az előlülőnél mentvén ki. A' tiszteletbeli és vidéki rendes tagok ezen gyűlésekben megjelenhetnek.

45.

Ezekben a' tudományos tudósítások 's a' társak' értekezései olvastatnak fel, a' beküldendő munkákra nézve az illető osztályból három bíráló rendeltetik, a' kérdések' megfejtései hasonló módon megítéltetnek, a' nyomtatás alá bocsátandó tudományos ujságlevelek és a' társaság' évkönyveinek tartalmai kiválasztatnak; végezetre a' tudományos levelezések elintéztetnek.

46.

Hogy ezen gyűlések' végzéseinek is ereje legyen, legalább kilencz társ' jelenléte kívántatik.

47.

Az előlülő által legalább három héttel előbb kihirdetendő 's tizenégy napnál tovább nem tartandó esztendei nagy gyűléseken minden rendes tag jelen lesz, kivévén azokat, kik az előlülőtől tetemes okoknál fogva

kimaradásokra engedelmet nyertek. Itt a' tiszteletbeli tagok vokssal, a' levelezők ellenben a' nélkül jelenhetnek meg.

48.

Ezen gyűlésekben választatnak a' tiszteletbeli, rendes és levelező tagok, a' kiadott munkák, kéziratok és a' megfejtett kérdések által literatúránkban jeleseké lett férfiakkal jutalom ítéltetik 's a' következő esztendőre kérdések feltétele fordul elé.

49.

Gyűlölség' és kedvezés' minden gyanúja' elhárítására, a' társak ítéleteiket, a' jutalmak' elhatározásában, okokkal támogatják.

50.

A' nagy gyűlések után tartandó esztendei köz gyűléseken az igazgatók és minden rendű társak megjelennek, szabadon bemehetvén azokba mások is; Ó cs. k. Főherczegsége a' pártfogó pedig mindenkor különösen megleszen kérve, hogy azokat jelenléte által diszesíteni méltóztassék.

51.

E' gyűlések az előlülő' és minden rendbeli új tag' választatását teszik közzé; a' nevezetesebb értekezések 's a' szépliteratúra' művei, a' hazai nyelv', tudományok' esztendei gyarapodása előmutattatik, az elhunyt tagok' emlékezete megtiszteltetést nyer; a' társak' vokssai által megkoronázott két nyomtatott legjobb munka és a' kiadott kérdésekre bejött két legjobb felelet' írói jutalmokat veszik által.

52.

Az ülések' viselt dolgait a' titoknok vagy annak képviselője, a' jegyzőkönyvbe iktatja 's ez a' felséges pártfogónak bemutatattatik. Az új tagok' oklevelét a' pártfogó és előlülő után, ő is aláírja és kiadja.

53.

A' társaságnak két hónapi szünidő engedtetik.

VI. PÉNZTÁR.

54.

A' társaság' pénztára valamint nagy lelkű hazafiak' áldozataiból eredett, úgy ezután is illy adakozásokból várja főképen öregbedését.

55.

Az előlülő azt gyakrabban véletlenül is megvizsgálván, épségben fenntartani igyekszik.

56.

A' jövedelem' hatod része esztendőnként a' tőkepenz' nevelésére fordítatik.

57.

Az ajánlóknak a' tőkepenzt magoknál megtartani szabad, úgy mindazonáltal, hogy a' törvények' értelmében bátorságba helyeztetvén, törvényes kamatja pontosan megjárjon.

58.

A' pénztárba lefizetett tőkepenzek hasonló feltételek mellett adatván ki, az alkotók' szándékához képest külön számolás alatt vitetnek.

59.

Igazgató tag a' társaság' tőkepenzeiből kölcsön nem vehet.

II.

A' M. T. TÁRSASÁG' UTASÍTÓ HATÁROZATAI

tagokra, munkálkodásokra 's némelly egyebekre nézve,
1835' végeig.

ELSŐ FEJEZET.

TAGOK.

1.

Hogy valaki tiszteleti, rendes vagy levelező taggá választathassék, szükség mindenek előtt a' társaságnak valamelly szavazható tagja által érdemei' 's tehetségei' előadása mellett írásban ajánlania: melly ajánlás a' társaság' teremében legalább nyolcz napig köz olvashatásra ki legyen téve, mielőtt azon tudós titkos választás alá mehetne. *IV. ngy. LXXII. pt.*

2.

Ha az ekképen választott tag, tudósítatása' idejétől számítva fél év alatt nem felel, vagy az őt illető kötelességeket fel nem akarja vállalni, választatása megsemmisül; ellenkező esetben neve a' Névkönyvbe menvén. *IV. ngy. LXXIX. pt.*

3.

Minden ujonnan választott rendes tag osztályabeli eredeti értekezése' felolvasásával fog első megjelenésekor széklet; helybeli tag a' kis —, vidéki a' nagy gyűlésben. *IV. ngy. XL. pt.*

4.

Tartoznak a' tagok minden, a' társaság' kebelén kívüli tudományos dolgozásaik' jegyzékét évenként a'

titoknokhoz beadni azon végre, hogy az academiái tagok' ezen magányos munkálkodásaikról is állhasson külön pont az évenkénti igazgatósági jelentésben; 's a' haza innen lássa, mennyiben iparkodnak a' társak a' magyar nyelv' előmozdításán 's az ismeretek' terjesztésén. Ha ki valamelly, még kéziratban levő munkáját mutatná elő a' társaságnak, ez is megemlíthetik az érdeklött tudósításban. *IV. nyg. CIII. pt.*

5.

Minden tag fel van szólítva, küldené be pecsét alatt évenként ön biographiai jegyzékeit; mellyek feltöretlenül a' levéltárban őriztetnek, míg azokra halál', 's készülő életírás' vagy emlékezés' esetében szükség nem leszen. *IV. nyg. CXVIII. pt.*

6.

Midőn a' társaság igazgató tagját veszi el, arról az Évkönyvek mindenkor bővebben fognak emlékezni, vagy életírását közölvén, vagy emlékezés'et, ha erre találkozik vállalkozó. *IV. nyg. XXI. pt.*

7.

Tiszteleti és rendes tagra általában mindenikre készűl emlékezés'et; a' levelezők közül pedig arra, kiről szavazatok' többsége iratni akar. *III. nyg. XXXVIII. pt.*

8.

Ezen túl az Évkönyvekben a' társaság' történetei közt minden rendbeli elhunyt tagról leszen említés, arról is kire emlékezés'et nem készűl. *VI. nyg. XVI. pt.*

9.

Általában csak holt tagok' képei nyerhetnek a' társaság' teremében helyet; minden különös esetben titkos szavazás' utján döntenek el, felfüggesztessék-e valakinek képe, vagy se? *IV. nyg. CXLI. pt.*

MÁSODIK FEJEZET.

MUNKÁLKODÁSOK.

I. ÉVKÖNYVEK.

10.

Az Évkönyvekbe menő, társaság' történetei a' kis gyűlésekben olvastatnak fel 's hagyatnak helyben. 1833. *kgy.* 16 és 125 *pt.*

11.

Emlékbeszédek vagy kis gyűlésben, vagy nagy gyűlés által nevezett küldöttségben olvastatnak fel; 's ott határozatnak el az Évkönyvekbe felvételök. 1832. *kgy.* 398 és 1833. *kgy.* 109 *pt.*

12.

Székfoglaló értekezések' sorsát az az ülés dönti el titkos szavazás' utján, mellyben azt szerzője előadta. Egyebeket szinte nagy gyűlési küldöttség határoz el. 1832. *kgy.* 396 és 397 *pt.*; *III. ngy.* *XVIII. pt.*

II. TUDOMÁNYTÁR.

13.

Eredeti értekezések a' nagy v. kis gyűléshez adatnak be, 's azok egy a' végre nevezett osztálybeli tag által megvizsgáltatván, ennek irás- vagy szóbeli véleményéhez képest fogadtatnak el vagy nem. Fordított czikkelyekről a' szerkeztető felelvén, fölvételöket ő itéli el. *IV. ngy.* *CVI. pt.* 3.

14.

A' vegyes közlések' gyarapítása 's érdekesbökké tétele végett azt várja tagjaitól a' társaság, adnának neki hírt mindenről, mi vidékeiken a' hazai nyelvet, iiteraturát, művészségeket, az ezeket tárgyazó intézete-
ket, úgy fölfedezéseket 's eff. illet. *III. ngy.* *XCV. pt.*

15.

Ha a' Tudománytár' valamely czikkelye más folyó-
írásban megtámadtatnék, az író magát a' Tudománytár-

hoz csatlandó anticriticalai függelékben védelmezheti, VI. *ngy. LXXXIV. pt.*

16.

A' Tudománytárra a' fő felvigyázás a' társaságé; 's valahányszor a' szerkeztető eltávoznék a' terv' szellemétől, de egyéb hasznos észrevételekkel is, felszólalhat bármely tag. 1834. *ky. 181. pt. III.*

III. NAGY JUTALOM.

17.

Az osztályok nagygyűléskor okokkal támogatott megismertetését adják a' mult évben kijött, osztályokhoz tartozó, figyelemre méltóbb, 's természetöknél fogva jutalom alá eshető könyveknek. Ezen osztályi tudósítások felolvastatnak, 's tekintettel azon osztályokra, mellyekben szóba jöhető munkák jelentetnek, egyenetlen számu küldöttség választatik. E' küldöttség az osztályokbeli tudósítások' nyomain, és saját utánjárás' segédelmével, hasonlóan okokra alapított javaslatot terjeszt a' nagy gyűlés elébe azon munkák iránt, mellyeket jutalomra, vagy dicsérettel megemlítésre méltóknak tart. Az ülés ekkor tanácskozik e' javaslat felett, 's azt akként állapítja meg, a' hogy a' többségnek látszani fog. VI. *ngy. III. pt.*

18.

Nyerhet évi nagy jutalmat bármely tudománybeli v. szépliteraturai munka, melly a' következő (19) pontban ki nem vétetik; különösen megjegyeztetvén a) hogy ha valamely; több darabból álló munka kitetsző jeleségü volna; darabonként is jutalmaztathatik, azonban többek közt 's hasonló környülmények mellett mindenkor a' teljes munka nyeri el a' jutalmat. III. *ngy. XCII. pt. c.*

(b) Egyes íróknak összegyűjtve kiadott ollyféle jeles munkái is nyerhetnek koszorút; mellyek részenként v. darabonként már ez előtt megjelentek, ide nem ért-

vén mindazáltal a' valóságos második kiadásokat. *IV. ngy. XXVIII. pt.*

c) Fordítás csak remek nyerhet jutalmat, 's hasonbecsű eredeti' szükében. *III. ngy. XCII. pt. f.*

d) Ha megholt iró' munkája íteltetnék legjobbnak, minden különös esetben különösen határoztatik meg: ki adassék-e az elhunyt' örököseinek a' jutalom, vagy ne? *IV. ngy. XXV. pt. 3.*

19.

Nem nyerhetnek jutalmat a) többek által készült gyűjtemények, v. könyvek - és gyűjteményekben találató kisebb munkák; *III. ngy. XCII. pt. a. b)* a' lld. rendszabásban érdekllett tárgyú munkák; *IV. ngy. XXV. pt. 2. c)* olyanok, hol a' dolog' ügye a' személyével van összekeverve. *III. ngy. XCII. pt. c.* d) a' társaság' bármelly jutalmáért vívott 's már jutalomra vagy tiszteletdíjra méltatott munkák. *VI. ngy. LXI. pt.*

IV. OSZTÁLYBELI RENDES JUTALOMKÉRDÉSEK.

20.

Az osztályok, a' szerint mint azokat a' sor éri, három három kérdést ajánljanak a' nagy gyűlésnek. *I. ngy. XXVIII. pt. F.*

21.

Osztálybeli kérdések' támasztásakor a' feladás' okainak előadása vagy elmellőzése rahhoz képest történik, a' mint ezt minden külön esetben a' társaság jónak vagy épen szükségesnek látja. *III. ngy. LXXVII. pt.*

22.

Jutalmat ugyan csak a' legjobbnak vallott felelet kaphat; azonban igen becses második, sőt harmad rangbeli munka is kijöhet tiszteletdíj mellett. *IV. ngy. XLVII. pt.*

V. RENDKIVÜLI JUTALOMTÉTELEK.

(Évenkénti dramai jutalom.)

23.

A' dramai jutalomért versenező munkák' megvizsgálására a' nagy gyűlés nyelvtudomány' osztályabeli vagy az e' nemben jártas, t. és r. tagok közül mindig egy évre, öt bírálót választ, kik semmi ürügy alatt nem vonhatják ki magokat e' foglalatosság alól. Ha azok közt, kikre az érdekllett címeknél fogva a' választás eshetnék, volna ki maga is dolgozott pályamunkát: az köteles azt általánosan bejelenteni; mert az ilyen bírónak nem választatik. *IV. ngy. XI. és VI. ngy. LXXXIII. pt.*

24.

A' választottság' összeültekor, mindenik tag elmondja vagy olvassa itéletét, 's a' melly darabot többség vall jutalomra méltónak, azt irásban tett teljes meg-bíralás által ajánlja e' választottság a' nagy gyűlésnek.

VI. NYOMTATÁS VÉGETT BEADOTT KÉZIRATOK' MEGVIZSGÁLÁSA.

25.

Az academia egyedül olly kéziratokat kíván saját költségével kiadni, mellyek, akár eredetiek, akár fordítások legyenek, jóval felül mulván a' középszert, a' literatura' bármelley ágának díszére, előmenetelére szolgálnak; 's vagy hasznosan gyarapítják a' már meglévőt, vagy valóságos hiányt pótolnak; végre előadás és nyelv' tekintetében is korunk' jobb iróival vetekednek. Soha sem kell, t. i. elfeledni, hogy egyik fő rendeltetése az academiának egyenesen a' nyelvmívelés. — Ennyit általában.

Különösen a' bírálók' figyelmébe ajánltatik:

I. Ha a' munka tudományos, és

a) *Eredeti*: hogy az, egyfelől tárgyát, a' szükséges előkészületek' célirányos használása mellett, helyes

rendszerrel, mennyire lehet kimerítőleg adja elő; másfelől: bármely grammaticai rendszert követ is, azt híven kövesse; a' tudomány' méltóságához illő, mívelt nyelven legyen írva; a' netalán szükséges műszavak pedig a' származtatás' és összetétel' szabályai szerint legyenek alkotva.

b) Ha a' munka *fordítás*, vagy azon megjegyzéssel adatik ki, a) hogy az eredetinek, mind magában vett, mind a' mi szükségünkhez képesti becséről hozassék ítélet; vagy β) csak a' nyelv' és fordítás' mineműségéről; 's itt nem szóhoz tapadó, hanem az értelmet híven és világosan visszaadó általtétel kivántatik.

II. Ha a' munka *szépliteraturai*, és

a. *Eredeti*: úgy leszen elfogadandó, ha vagy magában igen jeles, vagy az illető literaturaágnak, jelen állapotjában, érezhető előmenetelére 's hasznos gyarapítására szolgálhat.

b. Ha *fordítás*, ismét vagy a) az eredetinek becséről is, vagy β) csak a' fordítás' millyenségéről ohajtatik ítélet. — Fordítástól azt kívánja a' társaság, hogy az eredetinek, mind értelmét, 's kifejezése' formáját, mind hangját 's mennyire lehet egész külső mineműségét tekintve, hű másolata legyen; hibátlan, keresetlen, tárgyhoz szabott szép nyelven.

Ezen tekinteteket állandóan szem előtt tartó, nem szerfelett bő, de minden oldalt érdeklő, 's határozottan kifejezett véleményeket vár a' társaság az iránt:

a) Minden észrevétel nélkül, kereken elfogadhatónak tartja-e véleményadó a' kéziratot? vagy

b) Elfogadandónak ugyan jelen állapotjában is, de ohajt némelly észrevételeket a' kézirat' szerzőjével közöltetni, annak tetszése szerint leendő hasznonyétel végett? vagy

c) Csak bizonyos észrevételek' tekintetbe vétele után, 's így föltételenesen, tartja-e a' kéziratot elfogadhatónak; vagy végre

d) Kereken visszaadandónak?

Az ítéletnek, okkal támogatása nem csak a' társaság' meggyőzhetése végett kívántatik, hanem azért is, mert a' vélemények az illető szerzőknek másolatban (névtelenül) hivatalosan ki szoktak adatni.

Végül, a' véleményeknek olvasható leiratását, 's a' kitűzött határidőig beküldetését várja a' titoknoki hivatal; fontos akadályok' esetében pedig, legalább ezek iránti tudósítást. 1835. *ky.* 349. *pt.*

HARMADIK FEJEZET.

ELEGYES PONTOK.

Censura.

26.

Mind az Évkönyvekbe menő dolgozatok, mind egyéb, a' társaság' költségével nyomtatandó kéziratok iránt a' cenzorral maga a' szerző végezzen. *III. ny.* *XV. és XC. pt.*

Kéziratsajátsági jog.

27.

Az Évkönyvek' és a' Tudománytár' számára készült 's oda bevett dolgozatok, kijövetelöktől számított egy évig kirekesztőleg a' társaság' tulajdonai. *IV. ny.* *CIX. pt. és VI. ny.* *LV. pt.*

28.

Olly hivatalos tudósítások, mellyeket a' tagok a' társaság' felszólítására bizonyos, ugyan a' társaság által velök közlött tárgyak felől adnak; szorosan a' társaságéi, 's így annak körén kívül ki nem adhatók. *VI. ny.* *LV. pt.*

29.

Olly közlések, mellyeket tagok v. nem tagok, felszólításra v. önkénynt küldének be, nem kiadás, hanem

használás végett: folyvást a' szerzők' tulajdonai maradnak. *VI. nyg. LV. pt.*

30.

Midőn másod vagy harmad karbelinek ítelt jutalomfelelet' kijövetelét a' censura meg nem engedi; 's így a' tiszteletdíj sem megyen ki: a' kézirat a' szerző' sajátja marad, 's ő azt a' levéltárból kiveheti. *VI. nyg. LIV. pt.*

Javaslat.

31.

Tagja, nem tagja a' társaságnak, ha valamely javaslatot vagy észrevételt kíván a' társaság elébe terjeszteni, írja alá nevét, különben az el nem fogadtatik. *II. nyg. III. pt.*

Könyvajánlás.

32.

A' társaság semmiféle könyvajánlást nem fogad el. *II. nyg. VIII. pt.*

Vendég.

33.

Nem tagja a' társaságnak, ki ennek valamely ülésében meg kívánna jelenni, szükséges hogy magát előbb az elnöknel jelentse. *II. nyg. XLIV. pt.*

Levelezés.

34.

Az igazgatóság' végzete szerint, megváltva kapja minden tag, a' hozzája menő hivatalos levelet, valamint arra az ő válaszáért, vagy egyéb hivatalos tárgybéli leveléért, a' postaköltséget a' társaság fizeti. Kiki írja fel ezen okból nevét kívül levelére. *II. nyg. VII. pt.* Csomók alkalmatossággal küldessenek.

Könyvtételbeli kedvezés.

35.

Minden rendbeli tag 's tiszviselője a' társaságnak, ennek bármelly nyomtatványát a' bolti ár' egy ötöde' elengedésével kapja, de egyedül csak Eggenberger Jó-zsef academiái könyvtárosnál, ellennyugtvány mellett.

*Igazg. hat.**Tiszteletpéldányok.*

36.

Az igazgatóság' rendelése szerint, a' társaság' költségével nyomtatott munkákból tiszteletpéldányt a' munka' szerzője vagy szerkeztetője, és bírálói, kapnak, kiknek előadására az sajtó alá bocsátatott; az Évkönyvek' illető kötetéből pedig mind azok, kik abba dolgoztak. *Igazg. hat.*

III.

J E L E N T É S

AZ ORSZÁG' TÖRVÉNYHATÓSÁGAIHÓZ

a' magyar tudós társaság' igazgatóságától, a' társaság'
1833beli munkálódásai és pénztára' mibenléte felől.

HARMADIK ESZTENDŐ.

A.

MAGYAR TUDÓS TÁRSASÁGI MUNKÁLÓDÁSOK.
1833ban.

Héti ülés volt 32, a' nagy gyűlés alatt 16, No-
vember 2dikától 15dikéig. Szünidő 2 hónap.

Meghalván a' tiszteleti tagok közül Görög De-
meter, annak helyére választotta a' társaság Gr. An-
drássy Györgyöt. Egy új helyre Kovács Jánost. Honi
levelező tagokul pedig következők választattak:
Antal Mihály, Pesten.

Dessewffy Aurél gróf, m. kir. helytartói titoknok,
Budán.

Egyed Antal, koppán monostori apát, földvári plebá-
nos és alesperes, Tolna várm. táblabíró.

Frivaldszky Imre, orvos dr. a' nemzeti muzeumnál a'
természetiek' tárában őrségéd.

Horvát Elek, a' kaposvári gymnasium' igazgatója.

Jakab István, m. kir. helytartói concipista, sz. m. és
bölcseletés' doctora: hites ügyvéd, Bihar' várm.
táblabírája, Budán.

Klauzál Imre, Károlyi Lajos gróf' jószágai' igazgatója.

Kovács Pál, orvos doctor Révkomáromban.

Kőrösi Csoma Sándor, Azsiában.

Lassu István, a' m. kir. udv. kamara' lajstromozó hivatalánál cancellista, Budán.

Nagy János, szombathelyi megyebeli pap, Rába sz. mihályi káplán.

Rothkrepf Gábor, hites ügyvéd, a' Regélő és Honművész' szerkeztetője, Pesten.

Szász Károly, a' nagyenyedi ref. collegiumban törvény' és hazai történetek' tanítója.

Szilágyi Ferencz, Kolosváratt a' ref. collegiumban historia, görög 's latin literatura' és ékesszólás' professora.

Tasner Antal, hites ügyvéd, Pesten.

Zsivora György, hites ügyvéd, az ifju Apponyi grófok' törvénytánítója, Párizsban.

Külföldi levelező taggá 6 választatott, u. m.

Babbage Károly, cambridgei professor, több tudós társaság' tagja.

Beudant F. S. Becsület' legiója rendjebeli, a' kir. ásványkabinét' igazgatója, Párizsban.

Bright Rikard, orvos doctor, a' Guy kórház' rendes orvosa Londonban, 's a' kir. társaság' tagja.

Kriebel János, cs. kir. kormányzéki tanácsos, Brzezanban.

Pertz György Henrik, Britanniai és Hannovera' királya' levéltárnoka 's Hannoverában a' kir. könyvtár' fő gondviselője.

Du Ponceau Péter, az amerikai philos. társaság' előülője Philadelphiában; az Institut de France levelező 's Turinban a' tudományok' akademiája', Madridban a' historiai társaság' tagja.

Előbbi levelező tagjai közül halállal Simai Kristófot vesztette el a' társaság.

Okleveleiket az új tagok megkapták.

Az alaprajz' czikkjei szerinti munkálódások kö-
vetkezők voltak:

A. A' HONI NYELV' MÍVELÉSÉRE NÉZVE.

I. Nagy magyar szótár' ügye.

1. A' matematikai műszótárt Bitnicz Lajos szer-
keztetre küldötte bé.

2. Székely szavakat 12 féle gyűjteményben B. La-
kos János; mesteremberek' műszavait Kölcsey Ferencz,
Balásházi János, Nyiry István, Czuczor Gergely kül-
dötte bé; történetirási műszavakat Petrovics Fridrik,
orvosi tudománybelieket Horvát József; hadiakat Szon-
tagh Gusztáv, Kis Károly, Baricz György; nyelvtu-
dományiakat és philosophiához tartozókat Fábrián, el-
avultakat Horvát Endre. Erdőszség', bányászság' szavai
gyültek bé Gedő Józseftől, ezüstmívesekéi Szentpé-
teritől.

3. A' theologiai műszavak' egybegyűjtése foly.

4. A' német-magyar zseb-szótár' nyomtatása folya-
matban vagon.

5. A' helyesírás' és szóragasztás' főbb szabályaira,
beadták a' felszólított tagok észrevételeiket, 's így azok'
2-dik kiadása, az első' elfogytával, bővítve jelenend meg.

6. Beérkezett, 10 rendbeli népdalgyűjteményből
2 kötetre mehetők választattak ki, sajtó alá.

II. Régi magyar nyelvemlékek.

1. Kinizsi Pálné Magyar Benigna' imádságos köny-
vét 1513ból, Czech János fedezte fel, úgy egy legendás
könyvet 1530ból Érsékújváratt a' Sz. Ferencziek' könyv-
tárában 's azok' lemásoltatása munkába vétetett.

2. Bertalan pap CL zsoltár fordításának (1522.)
mássát béküldötte Buczy.

3. Sz. Gergely' kettős beszélgetéseinek leiratása
rendeltetett, mellyek Haenel szerint Middlehillben ta-
láltnak. Nem különben

4. A' tihanyi klostromban levő predikációk és szentek' életei 1530ból.

A' mint ezen régi magyar nyelvemlékek egybe-
gyűlnék a' társasághoz hiteles másolatokban, kötetenként kiadásuk is megkezdetik.

B. MUNKÁK' KIADÁSA.

1833ban érkezett megvizsgáltatásra 58 kézirat. Ezek és az 1832ben jöttek közül visszaadatott mint el nem fogadható 32. Kiadásra méltónak találtatott:

a) A' játékos, Ifflandtól, ford. Thaller István; mint a' külföldi játékszín' IV-d. kötete.

b) Alzir, Voltairetól, ford. Jakab István, mint V-d. kötet.

cz.) Tancred, Voltairetól, ford. Árvay Gergely, mint VI-d. kötet.

Egy finansziiai, egy históriai 's törvényi, egy törvényes munka és egy román közöltetett még egyszer írójával. A' többinek vizsgálása foly.

Babbage Károly' logarithmiai tábláinak lenyomtatása a' szerzőtől Nagy Károly lev. tagnak általengedett stereotypusokról elfogadtatott.

A' társaság' Évkönyveinek első kötete megjelent, 4-d rétbén 369 lapon, mellyet a' társaság 13 külföldi tudós akademiának kezdett megküldeni.

Az 1832 $\frac{2}{3}$ beli színjátéki 100 arany díj íteltetett 10 beérkezett darab között *Vérnász* szomorújátéknak. Írója Vörösmarty Mihály.

Tirus, szomorújáték Horvát Cyrilltől, amazzal együtt nyomtatásra és ívenként 5 arany jutalomra méltónak.

Dicsérettel megemlítenének a' *Valkói Amazon*, Hoblik Mártontól.

CZ. MUNKÁK' MEGBIRÁLÁSA.

A' társaság' folyóiratának Tudománytár czímmel megkezdése, tartalma' némelly változtatása után, 1834re halasztatott.

D. JUTALOMKÉRDÉSEK.

Az 1831ben kitett nyelvtudományi kérdésre érkezett bé 7 felelet. Ezek között nyerte a' 100 arany jutalmat Csató Pál levelező tag. Tiszteletdíjra érdemesített Nagy János levelező tag' munkája, 's mind a' két rendbelinek sajtó alá adása is határozottatott.

A' mathesisi 1832beli kérdésre nem érkezett több egy feleletnél. Kapta ezt az alaprajz' értelmében Varga János, akkor Sárospataki deák, most nagykőrösi professor. A' munka' nyomtatása azonban elmaradt.

1833-ra

'következő kérdések támasztattak :

Törvénytudományi :

Tett-e a' magyar nemzet, honalkotmányában az időkhez és körülményekhez alkalmazott változtatásokat, 's ha tett, mellyek azoknak fő vonalai?

Természettudományi :

Mi a' Magyarország' némelly vidékein előforduló pokolvárnak természete, mellyek okai, óvó és gyógyító módjai?

A' feleletek' beküldésének határnapja Martius' 19-dike 1835.

'S mivel ns. Pest vármegye, Budán magyar színész társaságot vett köz pártfogása alá 1833beli October Isőjén kezdve, a' társaság e' kérdést tűzte November 9kén ki, Junius 8kikáig 1834. tartó határnapjal, 30 darab arany jutalom mellett :

Miképen lehetne a' magyar játékszint Budapesten állandóan megalapítani ?

Ezen kívül küldöttség neveztetett, melly a' budai magyar színészek' keze közt levő eredeti 's fordított darabok' magyarságát javítsa grammatikai tekintetben.

Ezen czikkelynél jelentetik, hogy az 1832ben megjelent magyar munkák közül a' társaság következőnek ítélte a' 200 darab arany jutalmat:

MAGYAR SZÓTÁR

gyökérrenddel és deákozattal,

készítette

Kresznerics Ferencz,

1832.

Dicsérettel említette meg a' társaságnak 2d. köz ülésében felolvasott jelentése, ezeket, betűrendben:

Fáy András, a' Bélteky-ház.

Kisfaludy Károly' munkáinak 7 kötete.

Kölcsey Ferencz' munkái, 1ső kötet, versek.

Szilágyi Ferencz, Klio, históriai Zsebkönyv, 1ső esztendő.

E. TUDOMÁNYOS UTAZÁSOK.

Petrovics Fridrik rendes tagot, ki Német- és Franciaországba utazott ki, megbízta a' társaság, utasításainál fogva, hogy az utjában eső könyvtárokat megvizsgálja, 's a' mi azokban Magyar- és Erdélyországot illető kézirat vagy még nem ismert adat van, hitelesen feljegyezze, le is másolja vagy másoltassa 's megküldje.

Költ Pesten, az Igazgatóság' üléséből, September 11dikén 1835.

Gr. Teleki József m.k.

Előülő.

Döbrentei Gábor m.k.

Titoknok.

B.

A' M. TUDÓS TÁRSASÁG' TŐKEPÉNZALAPJA

1834 végével.

Alapítványok adományok 's kamati hatodokból:

		peng.fr.	kr.
1826ban.	Gróf Széchenyi István . . .	60,000	—
—	Gróf Vay Ábrahám . . .	8,000	—
—	Gróf Andrásy György . . .	10,000	—
—	Gróf Károlyi György . . .	40,000	—
—	Gróf Széchenyi Pál . . .	10,000	—
—	Gróf Batthyáni Iván . . .	10,000	—
—	Ifjabb gróf Esterházy Mihály	10,000	—
—	Neczpáli Justh Gábor . . .	1,000	—
—	Gróf Teleki József, Ádám, Sá- muel és László testvérek . . .	5,000	—
—	Ifjabb gróf Esterházy Károly	10,000	—
—	Pallini Inkey Imre . . .	1,000	—
—	Gróf Festetics László . . .	10,000	—
—	Szepesi Szabó István . . .	200	—
—	Gróf Pálffy Ferencz holtig-aján- lata évenként 400 p. fr.		
1827ben.	József Főhg. Nádor . . .	10,000	—
—	Gróf Cziráky Antal . . .	3,000	—
—	Pápay Sámuel . . .	1,000	—
—	Hg. Batthyáni Fülöp . . .	40,000	—
—	Gróf Keglevich János . . .	4,000	—
—	Gróf Zay Károly . . .	2,000	—
—	Báró Mandell Károly . . .	1,000	—
—	Kopácsy József püspök . . .	1,000	—
1828ban.	Jankowich Miklós . . .	1,000	—
1830ban.	Gróf Károlyi István . . .	20,000	—
—	Gróf Károlyi Lajos . . .	10,000	—
—	Sz. kir. Buda fővárosa . . .	2,000	—
—	Sándor István hagyományaképen az Ország pénztarából 8840 fr. 's az ebből származott 's e' tőkéhez rótt 967 fr. 's 6 kr. kamatokkal együtt . . .	9,807	6
—	Vedres István . . .	200	—
	Öldal	280,207	6

		p. fr.	kr.
	Általvétel	280,207	6
1831ben.	Vághy Ferencz	400	—
—	Honth vmegye küldeménye	20	44
	1831ben lefizetett kamatok 1/6da a' Festetics László gr. egész évi kamatjával 2665 fr. 's hi- telezéskor e' mennyiséghez toldván a' pénztárból summa- kerekítésül 747 fr. 's 10 krral tészen ez évi tőkésített ka- mati mennyiség	3,412	10
1832ben.	Báró Prónay Sándor	2,000	—
—	Ürményi Ferencz	2,000	—
—	Bujánovics Sándor	400	—
—	Villax Ferdinand zirczi apát	1,000	—
—	Győri evang. gyülekezet' köz- adománya	231	14
—	Fejér vmegye két rendü kül- deménye	610	20
—	Kolozsváry Sándor kanonok	400	—
—	Düme Károly kanonok	300	—
—	Perlaky Károly	100	—
—	Kálmán János plebános	100	—
—	Sz. kir. Fiume városa öt év alatt lefizetendő 1000 fr. alapítvány- tőkéjének lefizetett első ötöde	200	—
—	V. Ferdinand magyar király Ó Felsége' adománya	10,000	—
—	Nagy-Szombat sz. kir. városa küldeménye	200	—
—	Báró Szepeszy Ignácz püspök' hol- tig-ajánlata évenként 600 p. fr.		
—	Gévay Antal holtig-ajánlata éven- ként 50 p. fr.		
	1832ben fizetett kamatok 1/6da, a' Festetics László gr. egész évi kamatjával 3673 fr. 30 kr. 's a' hitelezéskor a' pénztár- ból summakerekítésül toldott 8 fr. 26 krral tészen az ez évi kamati mennyiség tőkésítve	3,681	56
1833ban.	Bács vmegye küldeménye	352	—
	Összesen	305,615	50

		p. fr.	kr.
	Általvítel	305,615	30
1833ban.	Matus Ferencz tapi plebános hagyománya	45	36
—	Nyitra vmegye alapítványa	1,000	—
—	Illos József hagyománya	40	—
—	Komárom vmegye küldeménye	500	52
—	16 szepesi város küldeménye	200	—
—	Kőszeg városa küldeménye	5	—
—	Fiume városa 1000 fr. alapítványtőkéjének 2dik ötöde	200	—
	1833ban fizetett kamatok 1/6da, a' Festetics László gr. egész évi kamatjával 3473 fr.'s 37 5/6 kr., 's a' summakerekítés miatt a' pénztárból toldott 8 fr. 53 1/6 kr. kral az ez évi kamati mennyiség tőkésítve teszen	3,482	31
	Ezen kívül 1,050 fr. holtigajánlat évenként. Összesen :	311,089	29

A' M. TUD. ACADEMIAI PÉNZTÁR' ÁLLAPOTJA
1833' végével.

I. Bevétel:

		p. fr.	kr.
1832diki pénztári maradvány december' fogytán		19,423	36
Alapítványok 's adományokból		2,543	28
Alapítványi kamatokból		16,710	—
Kötelezvényi kamatokból		1,126	25
Eladott könyvek' árából		399	42
Összesen :		40,203	11

1833ban ezen és mult évekről fizetetlen maradt

		p. fr.	kr.
Alapítványi kamat		2,030	—
Hitelezvényi kamat		594	12
Holtig-ajánlat		1,850	—
Összesen a' maradéktartozás		4,474	12

II. Kiadás.

	p. fr.	kr.
Két rendü hitelezési kölcsön	16,500	—
Titoknok, levéltárnok, helybeli 's vidéki rendes tagok, tisztviselők és szolgálók díjára	7,145	54
Fizetéslen vidéki tagok nagygyűléskori napdíjaira 's utzásköltségeire	287	52
Nyomatási, rajzi, metszési, lithographiai, könyvárosi, kötői 's oklevélkészületi költségekre	3,621	46
Butorozási és szállásfestési költségekül	187	30
Lakbér fejében	1,125	—
Irományszerekre, világításra és fára	497	54
Jutalmazásokra	3,941	37 ⁴ / ₂₀
Posta és elegy apró költségekre	220	25 ²⁰ / ₂₀
Az egész évi összes költség	33,527	58 ⁴ / ₂₀
Igy tehát kivonván a' 40,203 fr. 11 kr. bevételből		
a' 33,527 fr. 58 4/20 kr. kiadást		
<hr/>		
Marad a' pénztárban		
1834re	6,675	12 16/20kr.
készpénzül.		

Az igazgatóságnak Pesten September 11d. 1835ben tartott üléséből.

Gr. Teleki József m.k.
Előülő.

Döbrentei Gábor m.k.
Titoknok.

IV.

J E L E N T É S

AZ ORSZÁG' TÖRVÉNYHATÓSÁGAIHÓZ

a' magyar tudós társaság' igazgatóságától, a' társaság'
1834beli munkálódásai és pénztára' mibenléte felől.

 NEGYEDIK ESZTENDŐ.

A.
A' MAGYAR TUDÓS TÁRSASÁG' MUNKÁLÓDÁSAI
1834ben.

Héti ülés volt 38. A' nagy gyűlés 11 üléssel. Két hónapig szünicd.

B. Berzeviczy Vincze és Kovács János tiszteleti tagok meghalván, helyük üresen maradt. Egyikét elfoglalta választatással Szalay Imre, veszprémi kanonok. Vidéki rendes taggá választatott Szász Károly, a' nagy enyedi ref. collegiumban törvény és hazai történetek' tanítója. Hazabeli levelező taggá e' következők, előre megállított 8 számmal :

Árvay Gergely, praemonstrati szerzetbeli kanonok, gymnasium' igazgatója Szombathelyen.

Bölöni Farkas Sándor, az erdélyi kir. kormánysszék' nagyobb cancelláriájában hites jegyző, Kolozsváratt.

Fillinger Leopold, a' pesti magyar kir. egyetemnél prof. Horvát Cyrill, szabad művészségek' 's philosophia' doctora, kegyes szerzetbeli prof. a' logika, metaphysika és ethikában, Szegeden.

Magda Pál, a' szarvasi evang. gymnasiumban professor és rector.

Péterfi Károly, a' marosvásárhelyi ref. collegiumban
philos. professor.

Podhradczy József, számvevő tiszt a' m. kir. udvari
kamaránál, Budán.

Somossy János, hittudomány és ó testamentomi köny-
vek' magyarázatának professora Sárospatakon.

Külföldi levelező taggá választott 4.

B. Humboldt Károly Vilmos, burkus k. statusminister,
a' felirások' és szép művészségek' párizsi academiá-
jának tagja.

Klaproth Henrik Gyula, ázsiai nyelvek' burkus kir.
prof., az ázsiai londoni társaság' tagja.

Palacky Ferencz, a' tudományok' kir. cseh academiájá-
nak r. tagja.

Schelling Fridrik, lovag, bajor kir. valóságos belső
tanácsos, a' müncheni kir. academia' előülője, 's az
ottani kir. egyetem' rendes professora.

Az alaprajz' czikkjeinek betöltése így folyt:

A. HONI NYELV' MIVELÉSE.

1. A' nagy magyar szótárhoz, Vas vármegyei táj-
szavakat, Dr Horvát József; révkomáromiakat Czuczor;
győri közmondásokat Czech; Balaton mellékieket Hor-
vát Zsigmond tagok küldöttek; természettudományi mű-
szavakat Gebhardt; törvénytudományiakat, Szlemenics,
Stettner, Kölcsey, 's ezek mentek szerkeztetés végett
Perger János r. tagnak. Novák Dániel küldött építési mű-
szókat.

Kiadatott a' nagy magyar szótár' irásának planu-
ma így: Terve a' nagy magyar szótár' belső elrendelé-
sének, kiadta a' m. tud. társaság, Budán 1834. A' ta-
gok' különös használatára.

2. A' megjelent „Helyesírás' és szóragasztás' főbb
szabályaira' bégyült észrevételeken végig mentek a' héti
ülések 's a' 2dik kiadás, bővítve 's némelly félének bi-

zonyosabb elhatározásával és több világozó példával jött ki.

3. Régi magyar nyelvemlékek.

Következők' lemásoltatása rendeltetett:

1. Kopasz nádor' oklevele 1308ból, melly Zsarolyánon őriztetik, vizsgáltassék meg végképen, ha igazán magyarul költ-e, a' mi ellen, már adat van; vagy magyarra fordítása mikor történt?

2. Izsák mester' 1339beli parancsolata iránt hasonló nyomozás történjék.

3. A' négy evangyelista' magyarra fordítása 1466ban, Münchenben.

(Kottanner Honának, Erzsébet magyar királyné' bizodalmasának német kézírata, melly azonban a' magyar nyelvnek Albert király' udvarában is divatban voltát bizonyítja. Bécsben, a' császári könyvtárban, megtalálva Czech János által.)

4. Sz. Domokos patriarchának élete 1517ből.

5. Keserű Mihály boszniai püspök' és testvére' Krisztina' levele 1523ból. Verbőczy' aláírásával.

6. Legendarium. A' debreczeni ref. collegium' könyvtárában.

7. Az 1606ban magyar nyelven kötött zsitvatoroki békelevelél, Budán az ország' levéltárában. Ez ki is jött már a' Tudománytárban.

8. Zsoltárkönyv, apáczáknak való imádságokkal 1539ből, a' végén álló irás szerint: per Paulum de Papa.

A' Novemberben tartott Vd. nagy gyűlésben, beadattak ezen végbevitt másolatok:

a) A' halotti két megszólítás 1182ből.

b) Ó testamentomi némelly próféták 1383ból.

c) Kinizsi Pálné' imádságoskönyve 1513ból.

d) A' tihanyi kézirat 1530—32ből.

e) A' négy evangyelista 1516ból, és

f) Mózes, József, Birák' könyvei 1519ből, melyek Jordanszky Elek tinniniai püspök és kanonok ur-

nál vannak meg eredetiben, 's Bátori László' fordításul nézettek.

Ezek' gyűjteményének első kötetébe a' halotti 2 megszólítás, az ó testamentomi némelly próféták' fordítása, és Kinizsiné' imádságos könyve, sajtó alá rendeltetett.

B. MUNKÁK' KIADÁSA.

Elébbi elfogadtatásaiknál fogva nyomtatásban megjelentek ezen munkák :

Mathematikai műszótár.

Nyelvtudományi pályamunkák. I. kötet, Csató Pálnak első rangu jutalomfelelete, és Nagy János' másod rangu jutalomfelelete.

Eredeti játékszin. I. kötet. *Vérnász*, szomorujáték, Vörösmarty Mihálytól. II. köt. *Tirus*, Horvát Czryilltól.

Külföldi játékszin. IVd. kötet. *A' játékos*, Ifflandtól, ford. Thaller István. V. köt. *Alzir*, Voltairetól, ford. Jakab István. VI. köt. *Tancred*, Voltairetól, ford. Árvay Gergely. VII. köt. *A' bot csinálta doctor*. Molière után Kazinczy Ferencz. VIII. köt. *Barnhelmi Minna*, Lessingtől, ford. Kazinczy Ferencz.

Játékszíni megjutalmazott feleletek, a' társaságnak 1833ban November 9d. kihirdetett kérdésére: Fáy András' mint a' 30 darab aranyat elnyertnek felelete, Kállay Ferencz' másod és Jakab István' harmad karbeli felelete. Kiíttettek ezek 19 bejött felelet közül.

Tudománytár, encyclopaediai folyóirat' I. II. III. IV. kötete.

Az 1833/4 beli játékszíni 100 arany jutalomra, bejött 12 vígjáték. Egyik sem nyerheté el a' főjutalmat. Másod karbeli tiszteletdíjjal lön elfogadva: A' falusi lakodalom, Jakab Istvántól.

CZ. JUTALOMKÉRDÉSEK.

A' philosophiai 1831beli kérdésre, Martius' 8dikáig mint határnapig 1834ben két versenyfelelet érkezett.

A' 100 aranyat nyerte itt Almási Balog Pál, orvos doctor, levelező tag.

A' másik felelet, Hetényi János ekeli ref. papé tiszteletdíj melletti kiadásra ítéltetett érdemesnek.

A' históriai 1832beli kérdésre, Martius 8dikáig 1834, egy felelet sem érkezett. A' melly, 11dikén jött, határnap' meg nem tartása miatt, visszaadatott.

1834ben

ezen kérdések tüzetek ki:

NYELVTUDOMÁNYI KÉRDÉS.

Mellyek a' magyar nyelvben a' tiszta gyökök? Számláltassanak elő, mennyire lehet, eredeti jelentéseikkel.

PHILOSOPHIAI KÉRDÉS.

Mi haszna 's befolyása van és lehetne még a' lélektudománynak (psychológiának) mind a' felsőbb mind az alsóbb néposztályok' célirányos erkölcsi és polgári nevelésére? Mit és mennyit kellene ebből a' nemzeti iskolákban is tanítás' tárgyául felvenni?

A' feleletek' beküldésének ideje Martius 19. 1836.

Ismételtetett a' históriai ezen kérdés:

Milyen befolyásuk volt honi városinknak nemzetünk' kifejtődésére és csinosbulására?

Az 1833ban kijött magyar könyvek között kettő találatotott egyformán jutalomra méltónak, ugymint:

Kisfaludy Sándor' munkái, 3 és 4d. köt. Pesten 1833. 16.

Vörösmarty Mihál' munkái, 1 és 3d. köt. Pesten, 1833. 8. — És így a' 200 arany kétfelé ment.

Dicsérettel volt megemlítve: Filozofusok' és filozofia' históriája, írta Péterfi Károly, 1. köt. Marosvásárhely, 1833.

Marczibányi Lajos táblabíró, első jutalomnak 20, másodiknak 10 aranyat tévén a' társaság' pénztárába falusi népnevelő magyar munkára, November 20dikáig 1834 e' végett 11 kézirat érkezett, 's azok' megitélése munkába vétetett.

D. TUDOMÁNYOS UTAZÁSOK.

Petrovics Fridrik rendes tag két tudósítást küldött Berlinből. Az elsőben leírja mit talált Magyarországot illető a' prágai, drezdai, jénai, hálai, lipcsei könyvtárakban. A' második szól a' berliniben lévőkről. Megküldötte Ottendorf Henriknek Budától Temesvárig tett utja' másolatát. Keresései' folytatására új utasítása ment.

Zsivora György lev. tag, ki most Párizsban van, hasonlóképen utasítást kapott, miket keressen fel a' párizsi, aixi, lillei könyvtárakban.

Baricz György lev. tag, ki Peschierában lakik, tudósítását küldötte a' velencei San Marco könyvtárban találtató magyar históriai könyvekről.

Szükségesnek tartja megemlíteni az Igazgatóság e' jelentése mellett, hogy mind inkább több hasznos magyar munka, sajtó alá úgy adathatik a' társaság' költséggel, ha az eddig kibocsátottakban lévő pénz, számosabb vevő által bőven megkerül. Kéréssel esatoltatik tehát ide a' már kinyomtatott munkák' czímsorából több példány, méltóztatnának a' törvényhatóságok, azokat, kebelükben megismertetni, hogy az által több vevő találkozhassék 's a' literatura' igazibb sikerrel gyarapíthatását könyvek' vételével a' nemzetnek minden karbeli tagja külön is elégeíthesse.

Költ Pesten, az Igazgatóság' üléséből, Septemb. 11dikén 1835.

Gr. Teleki József m.k.
Előülölő.

Döbrentei Gábor m.k.
Titoknok.

B.

A. M. TUDÓS TÁRSASÁG' TÓKEPÉNZZALAPJA
1834 végével.

Alapítványok, adományok 's kamati hatodokból:

		peng.fr.	kr.
1826ban.	Gróf Széchenyi István . . .	60,000	—
—	Gróf Vay Ábrahám . . .	8,000	—
—	Gróf Andrásy György . . .	10,000	—
—	Gróf Károlyi György . . .	40,000	—
—	Gróf Széchenyi Pál . . .	10,000	—
—	Gróf Batthyáni Iván . . .	10,000	—
—	Ifjabb gróf Esterházy Mihály	10,000	—
—	Neczpáli Justh Gábor . . .	1,000	—
—	Gróf Teleki József, Ádám, Sá- muel és László testvérek .	5,000	—
—	Ifjabb gróf Esterházy Károly	10,000	—
—	Pallini Inkey Imre . . .	1,000	—
—	Gróf Festetics László . . .	10,000	—
—	Szepesi Szabó István . . .	200	—
—	Gróf Pálffy Ferencz' holtig-aján- lata évenként 400 p. fr.		
1827ben.	József Főhg. Nádor . . .	10,000	—
—	Gróf Cziráky Antal . . .	3,000	—
—	Pápay Sámuel . . .	1,000	—
—	Hg. Batthyáni Fülöp . . .	40,000	—
—	Gróf Keglevich János . . .	4,000	—
—	Gróf Zay Károly . . .	2,000	—
—	Báró Mandell Károly . . .	1,000	—
—	Kopácsy József püspök . . .	1,000	—
1828ban.	Jankowich Miklós . . .	1,000	—
1830ban.	Gróf Károlyi István . . .	20,000	—
—	Gróf Károlyi Lajos . . .	10,000	—
—	Sz. kir. Buda fővárosa . . .	2,000	—
—	Sándor István' hagyományaképen az Ország' pénztárából 8840 fr. 's az ebből származott 's e' tőkéhez rótt 967 fr. 's 6 kr. kamatokkal együtt . . .	9,807	6
—	Vedres István . . .	200	—
	Összesen	280,207	6

		p. fr.	kr.
	Általvitel	280,207	6
1831ben.	Vághy Ferenc	400	—
—	Hont vmegye' küldeménye	20	44
	1831ben lefizetett kamatok 1/6da a' Festetics László gr. egész évi kamatjával 2665 fr. 's hi- telezéskor e' mennyiséghez toldván a' pénztárból summa- kerekítésül 747 fr. 's 10 krral tészen ez évi tőkésített ka- mati mennyiség	3,412	10
1832ben.	Báró Prónay Sándor	2,000	—
—	Ürményi Ferencz	2,000	—
—	Bujánovics Sándor	400	—
—	Villax Ferdinand zirczi apát	1,000	—
—	Győri evang. gyülekezet' köz adománya	231	14
—	Fejér vmegye' két rendü kül- deménye	610	20
—	Kolozsváry Sándor kanonok	400	—
—	Döme Károly kanonok	300	—
—	Perlaky Károly	100	—
—	Kálmán János plebános	100	—
—	Sz. kir. Fiume városa öt év alatt lefizetendő 1000 fr. alapítvány- tőkéjének lefizetett első ötöde	200	—
—	V. Ferdinand magyar király Ó Felsége' adománya	10,000	—
—	Nagy - Szombat sz. kir. város' küldeménye	200	—
—	Báró Szepesy Ignác püspök' hol- tig-ajánlata évenként 600 p. fr.		
—	Gévay Antal holtig-ajánlata éven- ként 50 p. fr.		
	1832ben fizetett kamatok 1/6da, a' Festetics László gr. egész évi kamatjával 3673 fr. 30 kr. 's a' hitelezéskor a' pénztár- ból summakerekítésül toldott 8 fr. 26 krral tészen az ez évi kamati mennyiség tőkésítve.	3,681	56
1833ban.	Bács vmegye' küldeménye	352	—
	Oldal	305,615	30

		p. fr.	kr.
	Általvétel	305,615	30
1833ban.	Matus Ferencz tapi plebános' hagyományá	45	36
—	Nyitra vmegye' alapítványa	1,000	—
—	Illos József' hagyományá	40	—
—	Komárom vmegye' küldeménye	500	52
—	16 szepesi város' küldeménye	200	—
—	Kőszeg városa' küldeménye	5	—
—	Fiume városa' 1000 fr. alapítvány-tőkéjének 2dik ötöde	200	—
	1833ban fizetett kamatok 1/6da, a' Festetics László gr. egész évi kamatjával 3473 fr.'s 37 5/6 kr., 's a' summakerekítés miatt a' pénztárból toldott 8 fr.53 1/6 krral az ez évi kamati mennyiség tőkésítve teszen	3,482	31
	E' fölött 1050 fr. holtig-ajánlat évenként		
1834ben.	Mosony vmegye' alapítványa	89	36
—	Kovács János' alapítványa	1,000	—
—	Torontal vmegye' gyűjteményéhez adott: Mocsonyi János 100 fr.; Bydeskuthy Lajos 10 fr.; Törökbecsei urodalom 100 fr.; Nagyszentmiklósi járás' községei 124 fr. 24 kr.; Nagykikindai kerület 80 fr.; Gróf Gyulai Albert 50 fr.; Endrődy József 100 fr.; Lázár Ágoston 400 fr.; Karácson István 100 fr.; Nikolics János 100 fr.; Dadányi Constantin 100 fr.; Damaszkín Antal 100 fr.; Malenicza Miklós 100 fr.; mind ezüstben 's így összeleg az egész adakozás	1,464	24
—	Ittebei Kis Antal holtig-ajánlata évenként 100 fr.		
—	Bács vmegye' újabb küldeménye	100	6
—	Csekonics János' holtig-ajánlata évenként 48 fr.		
—	Gróf Teleki József, régi pénzgyűjtemény - öregbítésre	2,000	—
	Oldal	315,743	35

		p. fr.	kr.
Általvétel		315,743	35
1834ben	1834-ben fizetett kamatok 1/6da, a' Festetics gróf' egész évi ka- matjával együtt	4,143	20
	Végre Károly főherczeg 10,000 fr. alapítványa, de a' melly csak 1844től gyümölcsözend az akademiának százától öttel (Buda fővárosa' alapítványa szá- zától ötten, a' többi hattal ka- matozván).		
	'S így az egész gyümölcsözö tőkepénzalap 1834 végével . . .	319,886	55
	Ezen kívül 1,198 pengő fr. holtig ajánlat évenként.		

A' M. TUD. ACADEMIAI PÉNZTÁR' ÁLLAPOTJA

1834 végén.

I. Bevétel:

	p. fr.	kr.
1833diki pénztári maradvány december' fogytán	6,675	12 $\frac{1}{2}$ $\frac{6}{10}$
Lefizetett alapítványok 's adományokból	13,054	6
Alapítványi kamatok 's holtig-ajánlatokból	18,390	—
Hitelezvényi kamatokból	2,070	—
Eladott könyvekből	3,510	19
Az összes bevétel:	45,699	37 $\frac{1}{2}$ $\frac{6}{10}$

1834ben ezen és mult évekről fizetetlen maradt

	p. fr.	kr.
Alapítványi kamat	1,470	—
Hitelezvényi kamat	658	48
Holtig-ajánlat	250	—
Az összes maradéktartozás	2,378	48

II. Kiadás.

	p. fr.	kr.
Két rendű hitelezés	18,000	—
Titoknok, levéltárnok, helybeli 's vidéki rendes tagok, tisztviselők' és szolgák' díjára	8,176	58
Fizetetlen vidéki rendes tagok' nagygyűlés-kori napdíjaira 's uti költségeire	154	24
Nyomatási, rajzi, metszési, lithographiai, könyvárosi, kötői 's oklevélkészületi költségekre	-6,028	44 $\frac{5}{20}$
Butorozásra	838	38 $\frac{8}{20}$
Házbérre	900	—
Irományszerekre, világításra és fára	325	30
Jutalmazásokra	-3,596	34 $\frac{6}{20}$
Játékszinre	-635	—
Posta és elegy apró költségekre	215	22 $\frac{2}{20}$
Az egész évi összes költség	38,871	12$\frac{1}{20}$
'S így kivonván a' 43,699 fr. 37 16 $\frac{20}{20}$ kr. bevételből		
kiadást	a' 38,871 fr. 12 1 $\frac{20}{20}$ kr.	
Marad a' pénztárban		
1835re	4,828 fr. 25 15 $\frac{20}{20}$ kr.	

Gr. Teleki József m.k.
Előlüdő.

Döbrentei Gábor m.k.
Titoknok.

ÉLETRAJZOK

az academia' elhunyt tagjairól.

9) SIMAI KRISTÓF,

levelező tag.

Született Komáromban 1742ben. 1765ben az ajtatos iskolák' rendébe állott, 's elvégezvén próba- 's tanuló esztendeit, Kanizsán, Kalocsán és Pesten különféle gymnasiumi osztályokban tanított. A' szépirás, rajzolás és építési tudományban olly előmeneteleket tett, hogy 1778—1792ig Kassán, a' nemzeti iskola melletti oktató hivatalán kívül, a' rajzolást is; 1792től fogva pedig az utóbbit magát Körmöczbányán, mint rendes kir. professor, egész 1830ig tanítaná; midőn a' nyolcvannyalcz évü aggastyán, saját kérelme' következtében nem csak egész fizetésével nyugalomba tétetett, hanem több mint hatvan esztendei buzgó szolgálatiért arany érdempénzzel is megjutalmaztatott. Ez időtől fogva Selmeczen élt mint az ottani szerzetház' aligazgatója 's a' rend' dékánja. A' m. tudós társaság által 1832 martius' 9d. lev. taggá választatván, az ugyan azon évben szeptemberben tartott IIIId. nagy gyűlésben részt vett, 's ezzel ohajtásait teljesedve, örömeit betöltve lenni vallá. Simai egyike vala az elsőknek azon előre látó hazafiak közül, kik értvén a' játékszínnek a' nyelv', nemzetiség' és izlés' terjesztésére fontos befolyását, e' célra dolgoztak. Ugyan is még a' mult században a' következő, színen megfordult, vigjátékaival nevelte literaturánkat: 1) *Mesterséges ravaszság* (Pest, 1773. 8.), 2) *A' váratlan vendég*. (M. Museum, I. köt. Kassán,

1788.), 3) *Igazházi.* (Budán, 1790. 8.), 4) *Zsugori, Mo-*
lière után. (M. Játékszín I. köt. Pest, 1792.), 5) *Házi or-*
vosság. Weisse után. (M. Játékszín IV köt. Pest, 1793.),
 6) *Gyapai Márton.* (Budán, 1793. 8.). Ezen időszakon
 túl minden igyekezetét a' m. nyelv' szótári kincsei' gyűj-
 tésére fordítá. Első e' tárgybeli munkája volt: 7) a'
Végtagokra szedett szótár (Budán, 1809—10. 2. köt. 4d.
 réttben), mellyben a' végtagjaik szerint sorozott szavak'
 értelmei deákul adattak vissza, 's igen számos tájsza-
 vak legelőszőr vétettek föl. E' mellett dolgozott foly-
 vást 8) egy szokott betürendű *magyar-ném et-deák nagy*
szótáron, mellyben a' szavak' grammaticai tulajdonsá-
 gai, szókötési viszonyai, ide tartozó példákkal, szó-
 lásokkal stb. szorgalmasan följegyezvék. A' munka el-
 készült ugyan egészen, de tisztába írva csak N-ig van,
 mert 1833diki július' 14dikén a' mind végig munkás
 öreg, élte' 91d. évében belé halt. Azonban e' munka nem
 hever használatlanul, minthogy a' tisztelt rend' előjá-
 rója a' kéziratot ideigleni haszonvételre az academiá-
 nak valódi hazafiúi készséggel általengedvén, a' Zseb-
 szótár' szerkeztetői munkájok' közben lelkesmeretes fi-
 gyelemmel kísérik annak cikkelyeit.

10) GÖRÖG DEMETER,

tiszteleti tag.

Született Dorogon, Szabolcsban, 1760. november'
 4kén, közép sorsu nemes szüléktől. Alsóbb iskoláit Deb-
 reczenben, a' felsőbbeket Ungvárott és Nagyváradon
 végezte. Hasznosan folyt be első fejlődésére Bacsinszky
 András, akkor dorogi plebános, utóbb munkácsi püs-
 pök, ki a' gyermeket jeles tehetségeinél fogva megsze-
 retvén, nem csak szüléit serkentgette czélirányos taníta-
 tására, hanem már akkor is midőn G. a' bécsi egyetem-
 ben, hol Piringer Mihály' tanuló társa, Zeilernek a'

törvénytudományban hallgatója volt, tanulását folytatná, szakadatlanul tanácsadója és jótevője maradt. Elvégezvén ezt, 1784. nem csak a' környülmények' parancsának, hanem lelke' belső hivatásának is engedve magát nevelői tisztre szánta: mi mellett azonban másik fő iránya 's iparkodásai' célja, a' honi nyelv' és nemzetiség' kifejtése, terjesztése volt. Első nevendéke, 's szerencséjének első alapja is, Bacsinszky' eszközléséből, gr. Kolonics László lett. Az ifjú gróf tőle olly tudományt és világi finom műveltséget nyert, hogy díszszel léphetne nem sokára a' nádor' udvarába, kinek kamarása, 's mint ollyan, Moszkaországba kísérője lett. Alig végzé be gr. Kolonics' nevelését, Esterházy Miklós hg. Pál fiáét bizta reá, mellyet 1796tól 1803ig folytatván, olly figyelmet gerjesztesz maga iránt a' nevelő pályán, hogy Karolina nápolyi királyné, M. Terézia' leánya, Bécsben voltakor őt több ízben magához szólítottán, vele a' nevelés' tárgyáról mulatná magát; elhunyt urunk Ferencz király pedig nem csak a' koronaörökös' nevelése' módját tárgyzó tervet készítetne vele, melly legfelsőbb tetszést is nyert, hanem 1809ben fia', Ferencz Károly főherczeg' nevelését is rá bizná. És G. nem csak e' tulajdonságában tudta magának tiszteletet nyerni, hanem az udvari sík pallókon is szerencsésen megállni. A' király helybenhagyó meglegedése' jeléül őt egymás után udv. tanácsossá, cs. kamarássá, sz. István ap. király' rendének középkeresztesévé nevezte, 's Ferencz Károly főherczeg' megházasulásakor nyolcz ezer pengő ft. nyugpénzt rendelt neki.

Váltig el levén G. későbbi éveiben foglalva, mint fró leginkább csak a' mult század' utolsó tizedében hathatott. De hatását áldva említik a' literatura' évkönyvei. Kiütvén 1789ben, júliusban, a' török háború, II. József' engedelmével, 's öszveköttetésben Kerekes Sámuellel „*Hadi 's más nevezetes történetek*“ című folyóirá-

sát indította meg Bécsben, melly számos színezett rézmetszettel ékesítve, 's 1792ben *Magyar hirmondóvá* változva, 1803ig folyt; 's szerkeztetésében 1801 óta Kömlei, Márton és Császár József is munkás részt vevének. Ezen hírlapoké az az érdem, hogy legelőbb voltak szerencsések a' hazában m. ujságolvasó közönséget alapíthatni; Görög és Kerekesé a' m. földleirási literatúrában mind maig a' legnagyobb érdem, ama jeles és szép magyarországi atlas által, mellynek rajzoltatását 's metszetését G. Festetics György' segedelmével — mit hálával kötelesség itt említeni — eszközlötték; övék végre az érdem, hogy azon hasznót, mellyet e' hírlap nekik hajta, valódi hazafiúi lélekkel ismét a' köznek szentelék: ők adák ki t. i. 1790ben Bessenyei' irását: *Egy m. társaság iránt való jámbor szándék*; jutalmakat tevének ki a' nyelv' ótalmát tárgyazó kérdések' megfejtésére, grammatica' irására; 's ez ada ösztönt Gyarmathinak *Magyar Nyelvmentere'* kidolgozására, ez hívá életbe a' debreczeni *Magyar Grammaticát*, mellynek kiadásában gr. Széchenyi Ferencz is nyújtott segítséget. Későbbi esztendeiben előkelő szeretettel üzvé a' szőlőtermesztést, nem gazdasági tekintetből, hanem inkább a' természetiekben ártatlan gyönyörködésül, grinczingi szőléjébe sok költséggel mintegy ötszáz féle szőlőt hozata Europa' minden híresebb hegyeiről, 's azoknak illy czímű iratában adá ismertetését: *Sokféle szőlőfajoknak lajstroma, mellyeket Európának majd minden nevezetesh szőlőhegyeiről meghozatott* (Bécs, 1829, 8.) — A' m. társaság, elismeréseül azon érdemeknek, mellyeket a' jeles férfiú épen a' literatura' újjá születésekor gyűjtött magának a' legszentebb ügy körül, első nagygyűlésében 1831. febr. 15d. tiszteleti tagjánul választá. Meghalt G. Bécsben, sept. 7d. 1833. Utolsó óhajta is a' hazá' virulása volt.

11) KOVÁCS JÁNOS,

tiszteleti tag.

Született Egerben, augusztus' 25d. 1764ben, polgárrendű szülektől, 's ugyan anyavárosában nevelkedett. Tanulmányai' befejezése után, 1783 akkori erdélyi gubernátor gróf Bánffy György' három fia' nevelését véve által, 's magát a' kormányzóval különösen megkedveltetvén, egész 1798ig, egyuttal elnöki jegyző 's házi titoknok' hivatalát is viselte. A' jeles nevelőnek mutatkozott férfiút ekkor Pálffy József herczeg hívá meg Antal és Miklós fiai mellé, hol újra alkalma levén oktatói jeles tulajdonit kifejteni, elhúnyt urunk által a' felséges udvarnál magyar nyelv' és literatura' tanítójává neveztetett, melly hivatalt Rajnárd főherczeg mellett nyolcz, Lajos főherczeg mellett öt, V. Ferdinand király, akkor még koronaherczeg mellett szinte öt évig viselt, Ó Felsége' legfőbb meglegedésére; minek jelekül a' nagyobb polgári arany érdempénzzel, fül- és szalaggal, ruháztatott fel. Kovács, míg férfiúi erőben díszlett, nevelő 's tanító tisztei' hű betöltése által felele meg hazafiúi kötelességének; azon túl, miket sok esztendei hűzamos gond és fáradozások' jutalmául szerze, a' haza' 's emberiség' oltárára tevé le. Elhallgatván, hogy az egri kórházat 's szegények' intézetét egyetemes örököseivé tette; hogy 1814—5ben a' pöstyéni fürdőket használt sínlő katonák' számára 1140 ftot gyűjte emberbarátilag; hogy az esztergami székes egyház' építéséhez 1000 pengő fttal járult; azon alapítványait és tetteit érdekeljük, mellyek a' nevelés', nemzeti műveltség' 's hazai literatura' emelését tárgyazzák. Itt első helyt említendő 12,000 pengő ftnyi alapítványa, mellynek kamatait, halála után 16, Egerben philosophiát és jogtudományt hallgató, jeles iparkodású ifjú' elősegelésére kivánt fordítatni úgy, hogy nyolcz nyolcz philosophiatanuló 40, 40 pengő ftot, 's ugyan

annyi törvénytanduló 70, 70 pengő ftot huzzon évenként. Minthogy pedig a' kinevezésnek első évi philosophusoknál kell megkezdetni, az első három évben a' kamatokból fönmaradó 1320 pengő ftot azon czélra kívánta tőkésíteni, hogy kamataiból szinte az egri leányiskola' szegényebb sorsú szorgalmasabb nevendékei évenként iskolakönyvekkel 's ruhákkal ajándékoztassanak meg. Így járult a' magyar nemzeti hadi academia' tőkéje' neveléséhez 1061 fttal; a' m. t. társasághoz 1000 fttal conv. pénzben; így teve le a' bécsi evang. 's reform. consistoriumnál 1000 váltót, a' hittudományban magokat ott képző protestáns magyarok' használatára, hogy a' kamatokból magyar folyó 's egyéb munkák szerzessenek; végre illy szent czélból állíta az 1820-ban emelt eperjesi görög egyesült püspök-megyében, legott létesülése után, nyilvános könyvtárt, oda ajándékozván saját, nagy költségekkel szerzett könyv- és abroszgyűjteményét, 1500 váltó ftot adván által a' püspöknek, annak, hittudományi munkákkal gyarapítására, 1821 jan. elejétől 1822. dec. utoljáig pedig, annak folyvásti nevelésére évenként 200 v. ftot, melly helyett aztán 2000 pengő ftot alapíta maradandó tőkeül könyvszerzésre, de azon világos kikötéssel, hogy a' külön tudományokbeli munkák' szerzésénél a' jelesb magyar könyvekre különös figyelem fordítassék; 3000 pengő ftot végre a' könyvtár' őrének járandó fizetésre; melly alapítványát elhúnyt urunk királyi oklevelével is megerősítette, 's a' főfelügyázást, az alapító' kérelméhez képest, a' helytartó tanácsra bizta. A' sokfélekép mint nevelő, mint hazai tudományos intézetek' szerzője 's leginkább hercegeink' oktatója, hazai literaturánkban magának érdemeket szerzett hazafit a' m. academia 1833. novemberben tartott IVd. nagy gyűlésében tiszt. tagsággal kívánta megbecsülni. Minekutána még barátja Fogarasy János lemergi kanonok 's bécsi görög egy. plebánosnak

oroszk' számára irt magyar *grammaticája'* kijövetelét hazafiúilag eszközölte volna, 1834 apr. 12d. elhunyt. Jelszava Cicero' mondása volt: Non mihi soli, sed etiam, atque multo potius, natus sum patriae; mit egész pályáján tettel is bizonyított.

12) B. BERZEVICZY VINCZE,

tiszteleti tag.

Született 1781. martius' 16. Darócson, Sárosban (más adat szerint Kassán); szülei b. Berzeviczy Ferencz es. k. kamarás, és b. Vécsey Teréz csillagkeresztes dáma. Iskoláit Kassán járta; 's azokat 1795 elhagyván, mint kadét Dalton', utóbb b. Alvinczy' magyar gyalog ezredébe állá, mellyel, újra kiútvén nem sokára a' háboru, Olaszországba ment; sebet is vön, 's rövid idő alatt főhadnagygyá neveztetett. 1807ben kilépett; de már 1809ben ismét a' horvát felkelő seregnél kapitányságot viselt. A' lelkes, de kissé könnyelmű fiatal embert szerencsétlen társaságok a' játék' örvényeibe vonák; fölingerelt atyja megvonta tőle segedelmét 's Berzeviczy kénytelennek látá magát azon művészséget, mellyet Olaszországban megszeretvén, ritka szorgalommal teve, lélektudományi szempontból, studiumi' legkedvesebb tárgyává: azon derült, de sok tekintetben talán legszomorúbb művészséget — a' színészetet, választani pályául. Idegen név rejté lelkes földinket Németország' színésztársaságai közt. Csak 1817ben nyiltak meg előtte atyjának karjai, 's b. Berzeviczy Vincze visszatért hazájába, hol, nem sokára atyja, anyja elhunytak. Még az utóbbi' éltében, 1818, kelt öszve Szinnyei Merzse Annával; 's ez óta folyvást az övéi közt, hol jószágán, hol Kassán, lakott. 1829ben nyilt alkalom színészi tudományai- és tapasztalásinak nemzeti célokra fordítására, midőn Abauj' és Kassa' kérésére az ottani m.

játékszin' igazgatóságát magára vállalta. E' nehézségekkel teli pályán, nem csak nagyobb pénzáldozatokkal, de, mi még több, tanítással, buzdítással mozdítá elő a' m. színészet' ügyét, terjeszté az iránta való hajlandóságot, buzdíta mindeneket annak föntartására. Az ő indítványára történt a' nemes megyének azon lépése, mellynek következtetésében az academia jutalmakkal buzdítá íróinkat a' dramai literatura' gazdagítására. A' nemzeti játékszínnek, mint a' nemzetiség', nyelv' és nemesb izlés' egyik fő terjesztésének ügye körül szerzett tagadhatatlan érdemei' elismeréseül vevé fel őt a' m. t. társaság 1832. mart. 10. tiszteleti tagjai' sorába. A' buzgó férfiú Kassán apr. 15. 1834. halt meg, gutaütésből hirtelen halállal, élete' 53d. évében.

13) VÉGH ISTVÁN,

igazgató tag.

Született Bécsben, augustusban, 1763; fia II. Végh Péternek, ország' birájának. Iskoláit a' budai kir. egyetemben elvégezvén, a' kir. helytartó tanácsnál kezdett fejedelmének szolgálni, hol 1783ban már titoknok, 1787-ben pedig tanácsossá neveztetett. Feje, serénysége 's szorgalma nagy mértékben nyerek meg az udvar' bizodalját; 's így történt, hogy már 27 évű korában, 1780. az ország' tartománybiztosságai' másod igazgatójának neveztetnék ki; mikre 1805ben Baranya' főispáni helytartója, két év mulva főispánja, 's a' magyar tartománybiztosságok' fő igazgatója lett. Munkássága nagy, rendkívüli volt e' pályán kezdettől fogva. Ez okból neveztetett ki 1797, 1800, 1805 a' felkölt nemesség', 1809-ben pedig a' kir. seregek' általános fő hadi biztosává: 's itt szerze magának csüggedhetlen fáradozásival, sőt áldozatokkal is feledhetetlen érdemeket a' haza körül, valamint más felől a' fels. udvar körül 1797től 1827ig

alkalommal kir. biztosként kísérvén urunkat, külf. fejedelmeket 's az uralk. ház' több tagjait különféle magyarországi utaikon. Elismeréseül érdemeinek 1810ben belső titkos tanácsos, utóbb a' Sz. István ap. király' rendének közép keresztese, 1825ben koronaórré választott, 's ugyan ezen országgyűlés után összeült országos küldöttség' adótárgyi választmányában elnökséget viselt. Az academia' dolgaiban még 1826. kezde részt venni, mint az akkor, alaprajz és rendszabások' előleges feltevésével megbizott országos küldöttség' elnöke; utóbb mint az igazgató tanács' tagja. Nagyatyja 's atyjaként, félszázadot töltvén országos hivatalokban, 1833. majus' 8d. nyugalomba tétetett; mindazáltal még ezen túl is láttuk a' tiszteletre méltó aggastyánt nemzeti ügyben fellépni; midőn t. i. 1834. junius' 5d., a' Marczibányi-familia' intézetére ügyelő küldöttség által elitelt jutalmakat a' fens. főhg Nádor' képében Pest vmegyé' terében ünnepileg kiosztá. Ez egyszersmind utolsó köz tette volt. A' halál őt, két leány' atyját, még azon évben, september' 30d. érte utól, damonyai jószágán, Sopron vmegyében.

14) HORVÁTH JÁNOS,
tiszteleti tag.

Született Csicsón, Szala vármegyében, 1769. nov. 4d. közép rendű, szegény, de nevelésére lehetséges gondot fordító szüléktől. Kisebb iskoláit Pápán és Veszprémben végzé, a' philosophiát 's theologiát Pozsonyban az akkor ott virágzó egyetemes nevendékházban. Itt veté meg alapját jeles egyházi szónokságának, melly utóbb annyira elhíresíté, minden e' művészséghez tartozó fő és segéd eszközök' szorgalmas használása által. Pappá szenteltetvén 1792, veszprémi káplán, utóbb (1797.) szőlősgyörki plebános lett; 's írói szorgalmával gr. Fes-

tetics György' figyelmét magára vonván, ez által 1801. keszthelyi plebánossá és hahóti apáttá neveztetett. Ezen időszakban egyházi dolgain kívül a' nemes ifjak' nevelőházának, hangászati, rajz és nemzeti iskoláknak viselte gondját, 's a' vármegyei árvaügyi biztosságban elnökséget vitt. Buzgósága' elismeréseül Ó Felsége 1808-ban veszprémi kanonokká, kevéssel utána rudinai apáttá nevezvén őt, 1810ig a' papnevelő ház' 's a' hittudományok' igazgatóságát vitte, minden ebbeli foglalatosságaitól főnmaradt idejét a' literaturának szentelvén. Sorsosai' benne helyhetett bizodalját bizonyítja 1815 següsdí, majd pápai, végre sümegi főesperestségre emeltetése, 's 1822ben a' m. nemzeti zsinatra, valamint 1825ben az országgyűlésre követül küldetése; melly pályát egy más-sal váltta fel, midőn 1826ban Ó Felsége által kir. helytartósági tanácsossá, bosoni püspökké, 's a' pesti egyetemnél, miután a' hittudománynak tiszt. doctorává tétetett, a' hittudományi kar' elnökévé neveztetnék. Be-fejeztetvén az 1825/7ki országgyűlés, az országos küldöttségben vön részt, 1828ban pedig a' m. t. társaság' alaprajzát szerkeztető választmánynak volt tagja; 1829-ben udv. tanácsos és referendár, 1831ben székesfejérvári püspök, 1832ben belső t. tanácsos, 's literaturai érdemeiért az academia' tiszt. tagja. Irói pályájának, mely-lyet püspökké neveztetésével rekeszte be, becses emlékei: 1) *Pásztori dal.* 1796. 2) *Az istennek imádása.* Veszprém, 1796. 2d. kiad. u. o. 1812. 3) *Vitéz Kinizsi Pálnak hamvai.* Veszprém, 1797. 4) *Jézusnak az emberi nemzetet tökéletes szentségre és boldogságra vezető tudományának és példaadásinak szivrcható rajzolatja.* Danzer Jakab után. Veszprém, 1800. 5) *Búzakalászkoszorú.* Veszprém, 1801. 6) *Miképen kell embernek a' keresztet viselni tiszt. hivatalában?* Veszprém, 1811. 7) *Hitbeli 's erkölcsi oktatások.* Nicole után. Veszprém, 1815. 8) *Az ékesszólás a' koporsóknál.* Veszprém, 1816.

9) *Egyházi értekezések 's tudósítások.* Folyóírási, Veszprém, 1820—24. 20 kötet. 'S ezek közül külön lenyomatva: 10) *Verböczy' első része' 2d. czikkelyének magyarázattya.* Veszprém, 1820. 11) *Hyeromizus és Dikeophilus' levelei.* Veszprém, 1824. 12) *A' régi magyaroknak vallásbeli 's erkölcsi állapotjokról.* Tud. Gyüjt. 1817. II. kötet. 13) *A' keresztyén hit' terjedésének történetei.* Tud. Gyüjt. 1817. VIII. kötet. 14) Számos, egyenként kijött *egyházi beszédek.* 1797—1821. 15) *Versezetek az Erdélyi Muzeumban.* — Meghalt Horváth János Pozsonyban, 1835. jan. 16d. Hátra hagyott kéziratait Villax Ferdinand zirczi apát ur' gondjaiba ajánlá.

15) HORVÁTH JÓZSEF ELEK,

levelező tag.

Született 1784 körül; Szombathelyen járta iskoláit, a' hittudományt ugyan ott mint nevendékpap hallgatta, de kilépvén az ottani püspöki seminariumból, törvényt tanult Győrött, 's a' kőszegi kerületi táblánál a' szükséges vizsgálatot kiállván, ügyész lett; utóbb azonban, 1827. tanító pályára adván magát, 1829ben a' kaposvári kir. gymnasium' igazgatójává lett. Értekezései: 1) *A' csinosodásról.* (Tud. Gyüjt. 1819. XII.) 2) *Kazinczy által a' m. verselésbe behozott elisiók eránt* (Tud. Gyüjt. 1825. I.) 3) *Egyházi rendek' intézete* (Tud. Gyüjt. 1826. I.) 4) *Az iskolai nevelésről Magyarországon.* (Tud. Gyüjt. 1829. I. és II.) 5) *G. Zsigray József' életírása.* (Sas, 1831. V.) 6) *Levelek Somogyból.* (Sas, 1832. XI.) 7) *Beszéd a' kaposvári kir. gymnasiumbeli nemes tanuló ifjusághoz.* (Buda, 1829. 8.) Számos, elszórva kijött költői dolgozásai közül különösen említendők: 8) *Szombathelyi Hymen.* (Buda, 1812. 12.) 9) *Titus Amália' ligetében.* (Szombathely, 1817. 8.) 's egy didacticai költemény: 10) *Szombathely' évei.* (Szombathely, 1825, 4.)

11) *Az 1827d. országgyűlés' emléke.* (Sas, XIII. 1833.)
 12) *A' magyar hon, gr. Festetics Györgyhez* (Sas, XIV. 1833.) — A' m. t. társaság a' nyelv' ügyében buzgón munkálkodó férfiút 1833. nov. 15d. vette fel lev. tagjai' sorába. Meghalt jan. 20d. 1835; kéziratban hagyva több eredeti, a' játékszínen is megfordult dramákat; Szombathely' történeteit töredékesen; 's egy, mint halljuk, nem sokára sajtó alá menendő magyar poeticát.

16) B. HUMBOLDT VILMOS,

külf. levező tag.

Született 1767. Berlinben, hol nyelvek 's tudományokban a' legszorgalmasban műveltetett. Több évig magányos emberként űzte tudós foglalatosságát Jenában, mint Schillernek egyik legszorosabb barátja. Romában, mint porosz kir. residens, utóbb minister residens kezdé diplomaticai pályáját; utóbb Berlinben a' ministerium' cultus és oktatási osztályának vezetését vette által, azonban itt szabad cselekvősége' kifejtésénél a' belsőügyi minister' felsőbbségét sajnosan kellvén tapasztalni, kilépett, 1810ben statusministeri ranggal a' bécsi udvarhoz küldetett követül; tagja volt fejedelméről a' prágai és chatilloni congressusoknak, Hardenberggel együtt írta alá a' párizsi békét, tagja ismét a' bécsi congressusnak 's aláírója a' porosz- és szászországi frígykötésnek, 1815. Következő évben mint felhatalmazott munkálkodott Frankfurtban a' franczia-'s németországi határ- elintézés' dolgában. Ezek után a' király az országtanács' tagjává nevezte, fekvő jószágokkal ajándékozta meg és saját kívánságára, rendkívüli követül, teljes hatalommal Londonba küldé, 's 1818 Aachenbe. 1819ben ülés és szavazattal lépett be a' satusministeriumba, 's különösen azon biztosság' tagjául neveztetett, mellyre az alkotmányterv' vizsgálata

volt bízva. Azonban ez ügy körüli tettel' következtetésben nem sokára kivéttett ebbeli hatásköréből, 's már csak a' státustanács' üléseiben vévén részt, szinte kizárólag a' tudományoknak élt mind halálaig, melly 1835. aprilis' 8d. tegeli jószágán Berlin mellett rövid betegség után következett be. Azonban az udvar' tisztelete sírjába is elkísérte, 's a' koronaherczeg meglátogatta a' haldoklót. Kétséges, a' statusnak, mellynek a' legnyugtalanb időkben, a' legfontosabb ügyekben szolgált, teve-e nagyobb szolgálatokat, vagy a' tudományoknak, művészségnek. A' berlini egyetem' felállítása, abba a' leghíresebb férfiak' meghivatása, a' porosz museum, a' königsbergi csillagász intézet, a' művészi egyesület' alapítása; másfelől a' nyelvtudomány' birodalmában tett roppant fáradozásai 's critica aestheticához tartozó dolgozásai élteinek örök emlékei; mellyek közül említendőek itt aestheticai értekezései Schiller' Hóráiban, bíráatai a' berlini criticali évkönyvekben; Schillerrel volt levelezése, Stuttgart u. Tübingen 1830. 8. *Berichtungen u. Zusätze zu Mithridates v. Adelung*: Berlin, 1817. 8. *Prüfung d. Untersuch. über die Urbewohner Spaniens vermitt. d. vaskischen Sprache*. Berlin, 1821. 2. köt. 4. rét.; végre *Roma* című nagy költeménye 's Aeschylus' Agamemnonjának fordítása (Lipese, 1816. 4.). Könyvtárát, melly nyelvészi tekintetben a' leggazdagabb Európában, kéziratait, elkezdett philologiai dolgozásait a' berlini kir. könyvtárnak hagyta, 's még az utóbbiakat is köz használatra közlés végett. A' m. academia a' jeles férfiút 1834. nov. 8. vette volt fel tagjai közé.

17. FORGÓ GYÖRGY,

levelező tag.

Született Tószegen, Pest vármegyében 1787. szegény sorsu, köz szüléktől. Első iskoláit születése' helyén és

Czeglédén, a' gymnasiummi osztályokat Jászberényben végezte, 's már ez időben ön maga volt kénytelen tanítgatás által szükségéit fedezni. 1805ben Pestre jött fel philosophiát hallgatni; hol néhai Szűcs István phil. prof. által különösen kedveltetvén általa pártfogoltatott, 's mint házi tanító meglehetősen elődött, majd az orrosi karhoz menvén által, Eckstein Ferencz professor' fia' nevelését vette által, 's e' háznál barátsággal halmoztatott. Így teheté le már 1812ben exameneit, minél fogva nov. 5. orvos doctorrá; utóbb, 1814., Lenhossék physiol. prof. segéde lett; 's miután tudományát különös szerencsével kezdte volna gyakorolni, 1816ban ns Pest vmegye' főorvosává 's az orrosi kar' tagjává választott. Forgó magát ismeretei, ügyessége és serénysége által nem sokára a' legkeresettebb orvosok' sorában látta; 's e' környülállás mutatja hogy a' Hahnemann' iskolájához 1820/1 szegődése, mert áldozatokkal járt, saját érdeke ellen is meggyőződését követő erős lélek' tette volt. Részt vett Hahnemann' Organonja' fordításában (*Organona a' gyógyművészségnek vagy Hahnemann Sámuel Homocopathiája.* Pest, 1830. 8.); cholera' idején meggyeje' rendeléséből a' kormány által adott utasításokat az akkor ajánlott több gyógymódokkal megtoldva adá ki (*Utasítás az egészségre ügyelő hivataloknak stb.* Pest, 1831. 8), 's az Orrosi Tárt nem csak buzgón pártfogolta, hanem tollal is segíté. A' nyelv' 's hazai tudományosság' ügyének pedig mindenfelé védője, terjesztője, 's tetemes áldozatokkal folyvást gyarapítója volt. E' tekintetből tisztelé meg őt, a' Marczibányi - küldöttség' tagját, a' m. academia is tagsággal, feb. 17. 1831, melly helyzeténél fogva nevezetesen az 1834ki nagy gyűléskor veve részt a' társaság' tanácskozásiban. Hét évi, hivatalos utazáson szerzett, gyötrelmes hólyagbetegség után, erőiben váltig megfogyva, épen midőn a' buziási fürdőkben keresne vég menedéket, útközben, Lovrinban (Toron-

tal) b. Liptay Fridriknél meghalt július' 17dikén, 1835. Végintézete nem egyéb, mint életének a' síron túl is folytatása. Elhagyjuk itt számos, mindennemű jétevő 's köz intézetekre szánt jótéteményei' elszámlálását, miket t. i. iskolamesterfizetésre, dologház, kórház, őrülte' házára, vakok', siketnémák', kisdedek' intézeteire hagyott, egyedül azokat említvén, mik a' köz oktatás' 's literatura' ügyét érdeklik. Az academiának ezer pengőt 's egy Rothschildféle kötelezvényorsot hagyott, 's fogadott fiának szánt 8000 pengő forint' felét, ha az maradék nélkül halna meg; nemzeti játékszín' építésére szinte 1000 pengőt 's egy Rothschildféle sorsot; Horvát István' historiai munkájának (a' magyarok' eredetükről) kiadására 2000 pengőt; az orvosi kar' lectoriumának orvosi könyvtárát, 's néhány ritkaságot az egyetem' és museum' gyűjteményinek.

18) GEORCH ILLÉS,
tiszteleti tag.

Született Ettore-Karchán, Csallóközben, 1772. sept. 28d., szegény, de régi nemes vérből származott szüléktől; iskoláit Pozsonyban járta, honnan, elvégezvén 1790. a' philosophiát, az esztergami papnevendék-házban hitudományt, 's innen kilépvén 1792—4 Pozsonyban törvénytudományt hallgatott; 1796ban Pestre ment törvénygyakorlásra; 1797ben a' pozsonyi nemes fölkelt seregénél főhadnagyságot viselt, 's még az esztendőben a' pozsonyi gymnasiumhoz magyar nyelv' professorává neveztetett. E' mellett 1798ban ügyvéddé, 1799. a' büsi uradalom', 1802ben Somorja és Pozsony', 1804ben Kondé József' ügyésze lett; 's ennyi foglalatosságai, valamint írói munkálkodásai mellett kénytelen volt tanítói hivataláról lemondani. 1806 óta Albert szász-tescheni kir.

herczegnek ügyésze, 1807ben országgyűlési követe, 1813-tól 1830ig a' ráczkevi urodalom' igazgatója. Munkái: 1) *Etelkából kiválogatott remekje a' helyes magyarságnak.* (Pozsony, 1800. 8.); 2) *Honnyi törvény.* (Pozsony, 1804—8. 3 köt. 8.); 3) *Magyarország' uralkodóinak származások és jelesebb tetteik.* (1818. 8.); 4) *A' helyesírás' fő rendszabásairól.* Marczibányi -jutalmat nyert pályamunka („Jutalomfeleletek“ II. kötet, Pest, 1821.); 5) *Disquisitio critica dissertationis historicae Boerio-Besserianae de ortu et nativitate Joannis de Hunyad.* (1826); 6) *G. I. törvényes tárgyú értekezései.* (Pest, 1833—4, 2 köt. 8.). Irói érdemeiért 1832. a' m. t. társaság' tisz. tagjává választatván, annak dolgaiban szorgalmasan részt vett mind halálaig, melly 1835. jul. 31d. történt, özvegyet, 's két fiút, két leányt hagyván maga után. Kéziratban maradt Honi törvénye, nagy gondnal újra kidolgozva.

19) KLAPROTH GYULA,

külf. levelező tag.

Henriknek, a' híres chemicusnak fia, Berlinben született, oct. 11d. 1783, hol tanulmányait még 1797-ben kezdé, 's végzé Hálában 1802. Keleti nyelvek iránti vonzódása már tizennégy évű korában mutatkozott, innen azon nagy előmenetel, mellyet a' drezdai, de főkép a' berlini könyvtárak' segedelmével olly korán tön az ázsiai, név szerint a' chinai nyelvben. Első, *Ázsia' földírását* tárgyzó dolgozatai a' geographiai újságban jelentek meg; 's 1802ben indítá meg Weimárban 12 füzetig terjedt *Ázsiai tárát.* Alig tért vissza, 1804ben, Berlinbe, midőn a' szentpétervári cs. tudom. academia az ázsiai nyelvek' osztályába segédnek hívá meg. Már 1805ben egy Chinába rendelt orosz követséget kísért el Ázsiába, de az be nem fogadtatván, visszatéret,

1806, Irkuczkban mulatott, hol a' mandchou nyelvvel közelebbről megismerkedett, 's egy japán' segedelmével, 's egy japán-chinai eredeti után *japán-német* szótárt dolgozott ki, közép Ázsiának egy részét megjárta, a' chinai határokat újra érintve, 's 1806' végén Sz. Péter' Várába visszatért. Ekkor rendkiv. academicus 's udv. tanácsos lett, 's az academia Potocki gróf' javaslatára, a' kaukazi vidékekbe és Georgiába küldé az ázsiai ősnépek' nyomozására, melly utján a' hunnok', avarok' és alánok' maradékait lelte fel, fontos kéziratokat gyűjtött, 's 1809ben betegesen visszatérel Sz. Péter' Várába. Ezen utnak gyümölcsei voltak az *Afghanok' nyelvének eredetéről* irt értekezése, 's az *Ázsiai literatura' archivja* (mindkettő 1810, 4.) Következett az *acad. könyvtár' chinai és mandchou könyvei' 's kézíratai' ki-merítő lajstroma*, mellyhez a' betűket Berlinben faragtatá, hol következő munkái készültek (1811—14): egy nevezetes *megtámadó irat dr. Hager ellen*; a' *Yu felirása*; *kaukazi és georgiai utja*, 3 köt.; *az ujugurok' nyelvéről és írásáról*; a' *keleti Kaukaz' leírása*; a' *Caspicum és Fekete Tenger közti orosz tartományok' leírása*; nevezetes közlések Hammer' folyóírásában (Fundgruben des Orients), Adelung' Mithridatese' folytatásához, stb. Miután már 1812ben lemondott volna orosz szolgálattól, 1814ben Olaszországba ment, 's végre Párizsban telepedett le, hol 1816 a' porosz király „keleti nyelvek' kir. professora“ czímmel ruházván fel őt, valóban fejedelmi pártfogással boldogítja mind haláláig. Ezen húsz év alatt, mellyet saját, 's a' francia kir. gyűjtemények' használása közt tölte, még számos nevezetes munkája jelent meg Klaprothnak, mint: *Glemona' chinai szótárának pótlékai*; a' *berlini kir. könyvtár' chinai és mandchou könyvei' 's kézíratainak értekező lajstroma*, fontos készülétekkel a' chinai történetekhez; az *Asia polyglotta*, egy nyelvabroszszal (fol.); *kaukazi utja* francia bő-

vebb [kiadásban; egy *georgiai nyelvtan és szótár*; *mandchou szótár és chrestomathia*; *Ázsiának történeti képe* Cyrus' idejétől; *China' földirási, álladalmi 's történeti leírása* (angolul); számos értekezések a' párizsi *Journal asiatique*-ban, stb. Klaproth, abbé Remusattal legnagyobb orientalistája Európának, számos társaság által tiszteltetett meg tagsággal, névszerint a' londoni 's párizsi ázsiai társaságoktól, 's a' m. academiától nov. 8d. 1834. Munkás életét hosszú kinos betegség után 1835. aug. 27dikén fejezte be Párizsban, hol tetemei a' Montmartre-sírkertben nyugszanak.

20) B. FÉRUSSAC ENDRE,

külf. lev. tag.

Született 1786. dec. 30. Chartronban, a' tarni és garonni megyében. Fia egy, a' forradalom alatt kibujdosott ezredesnek; ki hivatalos dolgai mellett különösen kedvelé a' csigatanítmányt, 's e' tárgy felől több értekezéseket is irt. F. igen fiatal korában lépett hadi szolgálatba Napoleon alatt, megfordult a' franczia seregekkel Német- és Spanyolországban, hol lősebet is kapott. Ebből kigyógyulván, de a' spanyol ég alatt egészsége szenvedén, a' császár oleroni alispánná tette az alsó-pyrenaei megyében, melly hivatalát az uj rend alatt 1814ben elveszté ugyan, de majd ismét a' nemzeti őrség' stábjánál zászlóaljás kapitány 's a' becsületrend' lovagja, Napoleon' visszatérte után compiegni alispán lett, melly hivatalt a' waterlooi catastroph után elkelle hagynia. 1818ban a' főstáb-iskolánál tanító, később a' hadi osztályban a' külföldi statistikai hivatal' előljárója, 1820ban a' garonni megye' követe, 's Sait-Cricq kereskedési minister alatt a' statistikai osztályban segéd volt. Sok 's különféle hivatalai mellett is, kora ifjúsága óta, folyvást tudományokkal, nevezetesen

a' természetiakkal foglalatoskodott. Már tizennyolcz évü korában olvasott az academiában egy értekezést némelly rovarokról; a' francia seregekkel Sziléziában mulatása alatt az Órjáshegyeket járta be természettani tekintetben; megírta a' *saragossai ostromot*, mellyben részt vett vala; észrevételeket ada *Andalusiáról 's Cadix' leírását*; későbben két értekezést irt a' *földirási tanításról 's a' földi és folyóvizi puhányok' természettörténetét* dolgozta ki, mellyet már atyja kezdett, de ezen felette költséges munka, elégséges pártfogás' nem léte miatt, a' 2ld. füzetnél elakadt. A' csigák körül tett vizsgálódásai őt is az ősvilág' studiumára vezették, 's abbeli nézetei részenként összeegyeztek Buffonéival, 's ő azokát a' *Diction. des sciences naturelles'* több czikkelyeiben közlé. Legnevezetesb vállalata Férussacnak a' *Bulletin universel des sciences et de l' industrie*, mellynek célja volt a' tudós világ' minden vizsgálódásit 's fontosb tüneményit központosítva előadni; az 1823b. kezdődött, de szűk határok közt mozogván, más esztendőben néhány párizsi könyvárost reábirt, hogy kiadását tágasabb terv szerint eszközlenék; minél fogva folyóírása nyolcz osztályra szakadt, mindenikéből havonként egyegy füzet jelenvén meg. Tömérdekre menvén a' munka' költségei, utóbb részvények által igyekezett ezt föntartani: de így is, bizonyosan kárával a' tudományoságnak, megszűnt e' jeles intézet élte' nyolczadik évében, 1831. A' sok érdemű férfiút a' m. t. társaság martius' 10d. 1832. választá lev. tagjává. A' halál folytott természettudományi vizsgálódások közt ragadta el, Párizsban, január 21. 1836.

21) ERCSEI DÁNIEL,

lev. tag.

Született julius' 24d. 1781. Mezőtúron, Hevesben, hol atyja ref. predikátor 's nagykúnsági esperest volt.

Alsóbb iskoláit ugyan itt, a' humaniorákat 's felsőbb tudományokat Debreczenben hallgatta 1793—1801ig, hol időközben rhetoricát 's poesist tanított. 1802ben a' göttingeni egyetemre ment ki, hol szinte három évi mulatása közben philosophiai doctorságra emeltetett, 's ez alkalommal jött ki tőle: *Summa capita systematicis dynamicis*. 1805ben, Debreczenben, a' philosophiai tanítószéket elfoglalván, a' philosophiának Kant ótai történeteit tárgyazó latin beszédet tartta. 1810ben 's 1811ben saját cathedrája mellett helyettesen a' magyar polgári magányos törvényt is tanítá; 's ugyan ekkor egyéb iskolai terhekkel is nyomtatván, egészsége elgyengült. Mindazáltal tudományos munkássága nem csökkent, sőt azóta jöve ki: 1) *Philosophiája* (I. köt. Debreczen, 1813. 8., II. köt. Debr. 1817); 2) *Statisticája* (Debreczen, 1814. 8.); 3) *Philosophia' historiája* (Debreczen, 1825); latinul pedig 4 és 5). tapasztalati *psychologiája 's logicája* (Debreczen, 1833. 8.). Az érdekes férfit, ki 1828ban az academia' alaprajzát 's rendszabásait szerkeztető küldöttség' tagja volt, a' m. t. társaság mindjárt első nagy gyűlésében, 1831. febr. 17d. választá lev. társaul, 1832. sept. 3d. pedig vidéki rendes taggá a' törvényosztályban, melly hivatalt azonban szemei' akkori elgyengülése miatt el nem fogadhatott. Szerecsés férj 's négy gyermek' atyja, 1836. febr. 23d. halt meg,

22) BERZSENYI DÁNIEL,

a' philosophia' osztályában volt vidéki első rendes tag.

Született nemes szüléktől 1776. majus' 7d. Hetyén, Vas vármegyében; tudományos nevelését Sopronban vette, hol a' Kis által alkotott magyar társaságnak tagja volt. 1796tól fogva, atyai házánál, csendes visszavonulásban, a' tudományoknak élt, folytonos levelezés-

ben Kissel és Kazinczyval, melly reá a' legkedvezőbb hatással volt. Versei kéz alatt elterjedve, az értők közt csodálást gerjesztettek, 's ennek következtében történt, hogy b. Prónay Sándor 1812., midőn gr. Teleki Lászlót Somogy vármegye' főispáni helytartó székébe iktatná, Berzsenyit, mint díszét a' m. Parnassusnak üdvezlené, g. Teleki pedig táblabíróvá nevezné. Verseit Helmezczy először 1813ban, másodsor 1816ban adta ki Pesten. Az orthologusok' megtámadásai dicsőségét csak emelheték. Későbbi esztendeiben a' musának ritkábban, leginkább aestheticai és philosophiai studiumoknak élt; miért az academia' igazgató tanácsa is 1830 nov. 17d. a' philosophiai osztályban tevé vidéki első rendes taggá. A' m. t. társaság' Évkönyvei' I. kötetében „Poetai Harmonistica“ czimű értekezése áll, 's a' sajtó alá menendő III. kötet' kéziratái közt tőle a' mezei gazdaság' akadályairól egy értekezés találtatik. Halálával, melly 1836. febr. 24d. történt, a' haza nagy íróit veszített.

---

23) G. KORNIS MIHÁLY,

igazgató tag.

Nem érkezvén eddig adatok életrajzához, ez jövő évre marad.

D. SCHEDL FERENCZ.

A' Névkönyv' nyomtatása közben történt változások.

- L. 12. *G. Kornis Mihály'* halálával az igazgató tanácsban üresség támadott.
- L. 18. *Berzsenyi Dániel'* halálával a' philosophiai osztályban egy rendes tagi hely ürült meg (életrajza 23 sz. alatt.)
- L. 19. *Szilasy János* a' pesti egyetemhez tétetett által theol. pastor. és egyházi szónokság' professorának.
- L. 22. *Balásházy János* Debreczenbe ment lakni.
- L. 23. *Baricz György* Zárába tétetett át.
- L. 24. *Ercsey Dániel* meghalt (l. felebb életrajzát 21 sz. alatt.)
- L. 26. *Jakab István* jelenen a' m. k. helytartóságnál protocollista.
- L. 27. *Nagy János* most tanulmányok' igazgatója a' szombathelyi papnevelőházban.
- L. 28. *Schoepf Auguszt* jelenen az orvostudomány' történeteinek rendkiv. professora az egyetemnél.
- L. 28. *Szontagh Gusztáv*, most Bécsben.
- L. 29. *Tessedik Ferencz*, most a' cs. köz. udv. kamara' tizst. titoknoka Bécsben.
- L. 30. *B. Ferussac Endre* meghalt (életrajza a' 20 sz. alatt.)
- L. 32. *Nagy Ferencz'* halálával az egyik irnoki hely megürült.
-

TARTALOM.

	<i>lap.</i>
Kalendárium 1836 szökőévre	3
A' társaság' pártfogója	9
Elölülő és másod előlülő	10
Igazgató tanács	11
Titoknok	14
Tiszteletbeli tagok	15
Rendes tagok	17
Levelező tagok. 1. Honiak	22
— — 2. Külföldiek	29
Tudománytár' szerkesztetője	31
Régi m. nyelvemlékek' kiadására ügyelő	31
Tisztviselők	31

HOZZÁADÁS.

I. A' m. t. t. rendszabásai	33
II. A' m. t. t. utasító határozatai	42
III. A' m. t. t. igazgatóságának jelentése az 1833- beli munkálódásokról és pénztárról	52
IV. Ugyan az, 1834rőli	62
V. Életrajzok a' társaság' elhunyt tagjairól	73
9. Simai ⁷ Kristóf I. t. + jul. 14. 1833	—
10. Görög Demeter t. t. + sept. 7. 1833	74
11. Kovács János t. t. + april. 12. 1834	77
12. B. Berzeviczy Vincze t. t. + apr. 15. 1834	79
13. Végh István igazg. t. + sept. 30. 1834	80

